

Izbaja

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopis naj se frankuje in po-
šilja uredništvu lista »Mir«
v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3. do 4. ure po-
poldne.

Rekapiši naj se same po eni strani
lista napišejo, druga stran naj bo
prazna.

Rekapiši se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor pri-
ložiti poštno znamka.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krome.

Denar naj se pošilja točno
pod napisom:

Upravništvu lista »Mir«
v Celovec,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje
naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vrn.
od garand-vrste vsakekrat.

Leto XXXIII.

Celovec, 25. julija 1914.

Št. 29.

Tabor v Št. Jakobu v Rožu.

(Konec.)

ZA ŠOLO.

Gospod župnik Ražun je govoril na ta-
boru o naših šolskih zahtevah. Izvajal je
takole:

Govoriti mi je o naši šoli! — Zgo-
dovina nam pripoveduje o cesarju Julijanu,
ki mu je dala imek »odpadnik« raditega,
ker je odpadel od krščanske vere ter po-
stal pogan ali ajd.

Imenovani cesar, ki je živel pred več
kakor 15 stoletji, je bil rojen in vzgojen v
krščanski veri — pa ničesar ni bolj sovra-
žil kakor Kristusa in njegovo sv. vero. Pri-
povedujejo, da si je za namen in geslo svo-
jemu vladanju določil: »Izkopati grob
Galilejcu« — Galilejca je namreč zaničljivo
imenoval našega Zveličarja.

Dokler Julijan ni še bil sam svoj, se je
hlinil za dobrega kristjana: nazunaj se je
obnašal in živel kot kristjan, v svojem srcu
pa je že takrat bil popolen nevernik. Ko
pa je l. 361. postal cesar, se je tudi nazunaj
pokazal takšnega, kakršen je bil v srcu: po-
kazal se je zagrizenega pogana in je strast-
no sovražil in tudi preganjal krščanstvo.

Kakor vsak odpadnik, vsak renegat so-
vraži najbolj to, od česar je odpadel, tako
je tudi Julijan smrtno sovražil ono krščan-
sko vero, ki jo je v svoji mladosti imenoval
svojo vero, jo je skušal za vsem zatreti ter
mesto nje zopet vpeljati poganstvo. Kopal
je grob Galilejcu.

Da to doseže, je Julijan povsod zapo-
stavljal kristjane, pogane, nevernike pa je
povsod protežiral in je kristjanom za-
prl vse krščanske šole in je s po-
stavo prisilil krščanske otroke, da so morali
hoditi v poganske, brezverske šole.

Koliko in kaj je cesar Julijan s svojo
odredbo dosegel, povem ob koncu. Sedaj pa
vam hočem pokazati, da je Julijanovo po-

četje prav na las in do pičice podobno temu,
kar naša vlada in naše šolske oblasti na
šolskem polju uganjajo z nami koroškimi
Slovenci (Pritrjevanje.) Julijan je kopal
grob Galilejcu, naša šolska oblast pa nam
koplje grob z utrakvističnimi šolami. (Pri-
trjevanje.)

Saj je jasno in spričano, da naša vlada
s svojimi šolskimi organi z utrakvistično
šolo noče nič več in nič manj, kakor nas
koroške Slovence ponemčiti, to je: nas na-
rodno ubiti, nas pokončati do zadnjega.

Seve tega navadno ne pripoznajo, am-
pak na vso sapo zatrjujejo, da nam z utra-
kvistično šolo hočejo le dobro: naučiti nas
nemščine. Ko so Turki morili kristjane, so
jim tudi klicali: bratec, ne boj se me; nič
hudega ti ne storim. Ko so pa katerega do-
bili v pest, so vsakemu odsekali glavo.

Pa če hudobne namene utrakvistične
šole še tako prikrivajo, jim resnica vendar
le večkrat uteče na beli dan; volk je pač
prevelik, da bi mogel cel zlesti v ovčjo kožo;
če že vse drugo zakrije, požrešni gobec ven-
dar še naprej in naprej steguje iz ovčje
kože (viharno pritrdjevanje), ker ne more za-
držati svoje nenasitljive požrešnosti. Tuin-
tam le eden ali drugi preširoko zazija in
izblebeta, da je namen utrakvistične šole,
koroškim Slovincem izkopati grob.

Tako n. pr. je znano, da se je pred-
prejšnji c. kr. deželni šolski nadzornik
Gobanc izrazil nasproti nekaterim ce-
lovskim gospodom, katerim je ponemče-
vanje Slovencev na Koroškem prepočasi
napredovalo, tako-le: »Gospodje, to delo
(ponemčevanje) pa le mirno prepustite
utrakvistični šoli!« — Pa tudi naš gospod
okrajni šolski nadzornik Moro je izdal,
da se šolskim oblastem predvsem gre za
ponemčevanje in ne za učenje nemščine.
Naša »Narodna šola« ima namreč od c. kr.
deželnega šolskega sveta pismeno dovolje-
nje, da se pri nazornem nauku v drugem
šolskem letu sme učiti tudi nekaj nem-

ščine, to je: šolarjem, ki hodijo že drugo
leto v šolo, sme učitelj povedati, da je miza
Tisch, riba pa Fisch... G. Moro pa je to
prepovedal — krajni šolski svet se je proti
nadzornikovi prepovedi že januarja t. l.
pritožil na c. kr. deželni šolski svet, ki pa
še do danes ni odgovoril, dasi smo za odgo-
vor že dvakrat prosili. (Klici: Oho! Čujte!)
Na eni strani toliko kričijo in poudarjajo
nemščino, da se bodo vsi otroci na njej za-
dušili (pritrdjevanje), na drugi pa nam je ne
dovolijo, če se je Slovenci res hočemo
naučiti!

Ne, ne, ne za nemščino, za
našo narodno smrt se gret istim
gospodom in oblastim, ki nam
vsiljujejo utrakvistično šolo,
in za nič drugega! (Viharno pritrdje-
vanje.) Zato nam zabranjujejo slovenski
pouk in nas pitajo in dušijo z nemškimi
knjigami in nemškimi, takimi učitelji, ki
slovensko ali res ne znajo ali pa nočejo
znati. Za tisti malenkostni pouk v sloven-
skem jeziku, ki ga nam prisiljeni le še pri-
puščajo, pa nastavlja učitelje, ki v to niso
usposobljeni in niso sposobni. To je vzrok,
zakaj da pravi, resnični, poučeni Slovenci
utrakvističnih šol ne marajo.

Da boste spoznali, kaj hoče deželni šol-
ski svet in vsi, ki so pod komando nemške-
ga Volksrata, Vam dokazuje tudi to-le:
Leta 1910. je deželni šolski svet
zahteval, da se mora na vseh
tistih šolah, ki so nemško or-
ganizirane, učiti krščanski
nauk nemško (urnebesno ogorčenje in
klici: Škandal!), kakor n. pr. v Tinjah,
kjer je po uradnem štetju 99 %
slovenskih otrok. (Ponovno ogorče-
nje.) To nam mora odpreti oči, da hočejo
tisti, ki nas sovražijo, izkopati za nas jamo,
v katero bi nas radi zagnili.

Pa vendar, pravijo, ni tako hudo, ho-
čemo Vam le dobro. Toda dejanja govorijo
drugače, kakor njihove besede. Saj ve-

Podlistek.

Poglavje iz nenatisnjene povesti.

Spisal Ignotus.

Mirko Podlipnik je prestrašen odprl oči
in skočil s postelje. Pravkar se mu je sa-
njalo, da je v vojski. Od vsepovsodi strelji,
iz daljave grom topov, z bližnjih gričev in
zased prasketanje pušk. In vmes šumenje,
kakor bi se valila mogočna reka vsevpok
po deželi. Težak kamen je ležal na njegovih
prsih, čelo se je potilo, strah mu je ležal v
udih. Tedaj pa se je popolnoma zdramil in
hipoma mu je odleglo. Spomnil se je, kaj se
ima vršiti danes in čemu grmijo veliki za-
krivljeni možnarji z Grebena.

Bum...

Bum, bum...

Bumbum, bum — bum...

Odmevalo je od visokih skal in se raz-
legalo tja daleč po dolini. Odgovarjalo je
od vseh strani, iz dolnje in gorenje doline,
iz gorskih zakotij in zaselij, od vsepovsod,
kjer so se križale ceste in se vile v dolino.

Temno je še bilo. Niti vrhunci očaka
Nanosa se niso še dodobra izsanjali, ko je že
začelo slavnostno bobnenje Netopirji so še
prhutali po hladnem vzduhu in čuki so se
bili jedva zalezli v svoja skrivališča v pod-
strešju trške župne cerkve.

Počasi pa se je dvignil zastor temnih
senc, više in više, škrlatasta jutranja zarja
je zažarela nad temnim Plazom in vstale so
vasi s svojimi cerkvami in zvoniki, s svoji-
mi belimi hišami, v jutranji rosi okopane in
praznično oblečene.

In od vsepovsod zvonjenje, od vsepovsod
grmenje možnarjev.

Kmalu se je razlil najkrasnejši dan po
lepi Vipavski dolini in daleč tja čez Kras
nad zeleno morje, daleč tja čez nepregledno
furlansko ravnino. Dan 14. avgusta 1870.
leta...

Mirko Podlipnik se je naglo oblekel.
Sinoči je bilo že pozno, ko je legel v posteljo.
Priprave za današnji dan so trajale pozno
v noč in potem se je še nekoliko posedelo
pri vinu. Zato mu je danes brnelo po glavi
in roke so mu bile nekam čudno vroče, žile
na njih zabrekle. Toda mladost je mladost.
Mirko je izlil vrče vode po razgaljenem til-
niku, podržal nekoliko hipov lakti do komol-
cev v vodi, drgnil se potem po prsih in se
obrisal. V tistem hipu je bil popolnoma
zdrav in čvrst.

Po Vipavskem trgu je bilo že takoj zgo-
daj vse živo. Pred gradom so grofovi delavci
dokončavali olepšavanje grajske fasade in
prostora pred njim. Na gorenjem koncu tr-
ga so vtikali zadnje smrečje v stebrovje veli-
kanskega slavoloka in pribijali nanj desko
z napisom. Na dolenjem koncu, na velikem
travniku med mostom čez Belo in pokopali-
ščem so pritrdili ograjo k visokemu, z ze-

lenjem ovenčanemu govorniškemu odru.
V Čitalnici na glavnem trgu se je zbiral
mladi vipavski Sokol, so se mešali pevci, se
pričkali in razburjali voditelji sporeda. Iz
vsake hiše, iz oken in podstrešij so visele
trobojnice, najdaljša med njimi iz trškega
zvonika. Vse praznično, vse veselo. Z vsa-
kega obraza je sijala zadovoljnost, pomeša-
na z radovednostjo in pričakovanjem.

Mirko Podlipnik je krenil v Čitalnico.
Bil je član pevskega zbora, izboren teno-
rist. Pomešal se je med pevce, kjer se je
kmalu vnela živahna zabava, ponajveč ugi-
banje, kako se izvrši ta imenitna vsesloven-
ska prireditev, kako se konča ta izredni dan,
dan — vipavskega tabora. Obračali so se po-
gledi na nebo, motreči obzorje, da li se ne
prikaže na njem sumljivo znamenje. Zakaj
tabor se je bil imel vršiti že 29. junija, na dan
sv. Petra in Pavla. A ta svetnika sta tisto
leto morala kuhati jezo nad Vipavci in men-
da nad vsemi Slovenci, da sta hotela ob tisti
priliki potopiti vso Vipavsko dolino. Tako je
gromelo, bliskalo in treskalo, kakor bi se
podiral svet, tako je bilo, da ni bilo mogoče
zborovati in se je morala na tisoče broječa
množica raziti na vse vetrove. Ali danes je
plulo solnce na čistem nebesnem svodu, ni-
kjer najmanjšega oblaka, nebo jasno in
globoko.

»In vendar bo še danes dež,« se je ogle-
sil nekdo v Čitalnici.

Vsi so se prestrašeno ozrli vanj. Kakor
bi bila med njimi počila bomba. Nekdo je

mo, da na utrakvističnih šolah nimajo skoro nič slovenskih knjig in da je na teh šolah — par častnih izjem učiteljev je izvzetih — nastavljeno tako učiteljsko osebje, ki noče in ne more učiti otrok tako, da bi otrok kaj razumel. Nočejo, ker so nemškonacionalnega mišljenja, ne morejo, ker niso zmožni. In tu je zopet deželni šolski svet tisti, ki nam dela krivico! (Pritrjevanje.) Učitelji ne morejo zato, če ne znajo, ampak deželni šolski svet, ki jih nastavlja. (Burno pritrdjevanje.)

Nekaj podobnega mi sili na jezik.

Jaz poznam poštenega moža, ki je bil prav dober kovač, pa ni imel skušnje za podkovanje konjev. Ker je brez skušnje koval, je bil kaznovan. Oglasil se je k skušnji za podkovanje, pa je imel nesrečo, da mu je izkušnja izpodletela; moral je kovaško obrt pustiti in je delavec pri železnici.

Poznam pa tudi učitelja, ki iz slovenskega jezika ni imel zrelostne izkušnje, pa so ga vendar nastavili na utrakvistični šoli. Ta učitelj je dvakrat delal zrelostno izkušnjo in dvakrat se je oglasil za izkušnjo usposobljenosti za pouk v slovenskem jeziku; izkušnja usposobljenosti se mu ni posrečila — kljub temu pa je ostal še naprej učitelj na isti šoli in je — čujte in strmite: še naprej učil slovenščino! C. kr. deželni šolski svet je šel celo tako daleč, da je mesto tega učitelja razpisal ter učitelja kot edinega prosilca predlagal v definitivno nastavitvev (ogorčeni klici), čemur je pa krajni šolski svet odločno ugovarjal, kakor se kaže, z uspehom.

Tako tedaj je pri nas na Koroškem: kovač zapade kazni in ne sme podkovati konjev, ker nima v to ukazane izkušnje — učitelj pa ne samo le sme, ampak c. kr. deželni šolski svet ga v to nastavi in mu s tem ukaže poučevati slovenski jezik, dasi nima in ni mogel napraviti za tak pouk po postavi strogo ukazane izkušnje! (Klici ogorčenja: Škandal! Vijalet!) Da, naj pa še kdo reče, da ne živimo v pravem turškem vilajetu, v deželi, kjer za nas Slovence ne velja prav nobena postava, ampak edino le kruta sila, ki z vsemi sredstvi koplje in hoče prejkoprej izkopati grob koroškemu Slovincem! (Burno pritrdjevanje.)

Dragi zborovalci! vrli taborjani! Cesar Julijan odpadnik je tudi kopal grob Galileju — ali ga je pa tudi izkopal? Da! izkopal ga je, pa ne Galileju, ampak samemu sebi! (Viharno odobravanje.) Zgodovina pripoveduje, da je po samo dveletnem vladanju moral iti v boj proti Perzom. Še preden se je začela bitka, se je Julijan upal sovražniku preblizu; zadet od sovražne puščice se je zgrudil s konja in umirajoč je v

zadnjem srdi do Krista zajel pest strjene krvi, ki se mu je nacedila iz rane, in jo zalučal proti nebu z besedami: Galilejec, ti si zmagal! Ali bo tudi za naš koroške Slovence prišel kdaj čas, ko bo deželni šolski svet zgrabil papir in tinto, ki jo je izlil, da bi nas ugonobil, in rekel: Slovenec, ti si zmagal. (Nepopisno navdušenje množice, ki ploska, kliče »Živio!« in »Mora priti!«) Jaz tudi pravim, pa vsi moramo klicati. (Ponovno navdušenje.)

Vrli rod slovenski: naša stvar je pravična! Za pravico se borimo in za resnico se vojskujemo: resnica pa je še vselej prodrla na solnce in pravica je vselej še vihtela zastavo končne zmage — tudi nam zmaga ne more izostati — ako čujemo in delamo, ako pazimo na svoje pravice in se zanje stanovitno borimo. Vigilantibus jura — čuječim le pripadejo pravice! (Viharno odobravanje.) Kdor za mizo sedi in čaka, da bodo drugi kaj storili za njega, je mrlič!

Naš Št. Jakob se je trinajst let boril za slovensko šolo in dobil jo je. Ko so jo čez deset let zopet hoteli ugonobiti, se je z novo silo zanjo potegnil, in zdržal jo je! Poglejte Št. Danijelčane!

Vrli Št. Danijelčani in Strojani že osem let zahtevajo slovensko šolo, Vogrčani že četrto leto, Škofiče in Št. Janž že dve leti. Ni čuda, da se nemški Volksrat z vsemi silami upira: saj se mu gre za podlago njegove moči med Slovenci na Koroškem, gre se mu za življenje! Pa tudi nam, dragi zborovalci, tudi nam se gre za življenje, za pravično življenje, za tisto narodno življenje, ki ga nam je dal Bog, ko nas je ustvaril kot Slovence; za tisto življenje se nam gre, ki ga nam naš presvetli cesar varuje s svojo postavo! (Klici: Ki jo pa drugi teptajo. Pritrdjevanje.)

Pred malo več kot enim mesecem sem šel z deputacijo iz Št. Danijela k deželnemu predsedniku, ki ga pa žal nismo dobili; zato smo morali k njegovemu namestniku svetniku Lobmayerju. Ko je ta vprašal, česa želimo, je rekel Št. danijelski župan: Gospod, mi smo Slovenci in hočemo Slovenci tudi ostati, hočemo pa tudi, da Slovenci ostanejo tudi naši otroci in ves naš rod; zato prosimo, povejte gospodu deželnemu predsedniku, da mi za naše slovenske otroke zahtevamo slovensko šolo in pričakujemo, da nam kmalu že rešijo naše prošnje za slovensko šolo, ker siti smo že vednega zavlačevanja in čakanja! (Burno odobravanje.)

To, dragi taborjani, je zahteva in klic vseh zavednih koroških Slovencev: C. kr. deželni šolski svet v Celovcu, c. kr. deželna vlada v Celovcu, dajta nam našo pravico, dajta nam slovensko šolo, dajta nam takih učiteljev, ki naš slovenski jezik umejo in znajo in ki

imajo za naše slovenske otroke ljubeče srce, ne pa zbadanje in psovke! C. kr. deželna vlada in deželni šolski svet: dajta nam naše pravice, ker vajina dolžnost je, kar je naša pravica! (Burno, dolgotrajno odobravanje in klici: Proč z nemčurškimi učitelji! Vun z našo šolo! Pravice hočemo! Vlada, čuj naš klic! itd.)

To pa ne sme biti le samo naš klic: postati mora naše delo, postati mora naše najnujnejše delo in skupno, složno in vztrajno delo, vztrajno tako dolgo, dokler ne dosežemo cilja, ki je: za slovenske šolarje slovenska šola s slovenskim učnim jezikom! Ker vedeti moramo, da narod brez narodne šole je bolnik, nad katerim so zdravniki izrekli obsodbo: za to bolezen ni zdravila; šteti so dnevi njegovega bednega življenja! Mi pa nočemo umreti, prezdravi, prekrepi smo za to, ampak kličemo v tem boju za naše življenje, za naš obstanek: Boj do zmage! In prišel bo dan, ko se bo glasilo: »Slovenec, ti si zmagal!« (Urnebesno odobravanje, ki se dolgo ne poleže. Množica priredi govorniku prisrčne ovacije. Popisati teh prizorov ni mogoče, treba jih je bilo videti!)

Dr. Brejc: Vašemu odobravanju nočem nobene besede dostavljati. Govorniku najprisrčnejša zahvala! Eno moram poudarjati še prav posebno, kar je iz njegovega govora tako jasno odsevalo. Ko Nemci pravijo, da jim gre za to, da bi se Slovenec naučil nemško, mislijo edinole na to, da bi se ponemčil. Ni jim za to, da bi se slovenski otrok naučil nemško, ampak edino za to, da bi se ponemčil! To je govornik dokazal. To povejte doma ljudem, kako postopajo šolske oblasti, kadar slovenske šole zahtevajo, da bi se otroci naučili nemško! Oblasti hočejo, da bi samo v utrakvističnih šolah in samo nemškutarski in nemški učitelji poučevali nemško, ne zato, da bi se otroci bolje naučili nemško, ampak da bi se ponemčili. (Burno pritrdjevanje.) Za duha v teh šolah jim gre! Tudi v naših, takomenovanih slovenskih šolah bi se naučili nemško; saj hočemo, da bi znali Slovenci tudi nemško, ampak hočemo tudi, da slovenski otroci ne pozabijo na svoj materni jezik, da se naučijo tudi slovensko brati in pisati in da ostanejo v svojem srcu poštteni Slovenci. (Odobravanje.) Če gre za to, smo z Nemci kmalu skupaj! Gre za to, da hočemo imeti pouk v svojih rokah, to je v slovenskem smislu in duhu, kakor je potrebno za nadaljevanje vzgoje očetovske v domači hiši. (Viharno odobravanje.) Tega pa nočejo ravno Nemci. (Klic: Vodičjvas!) Ker bi sicer v tem trenutku splavale po Dravi vse njihove nade, da bi nas mogli ponemčiti. (Dolgotrajno odobravanje.)

dvignil pest in s temnim obrazom zažugal neveščemu proroku. Toda oni je nadaljeval popolnoma mirno:

»Ne morem pomagati. Rad bi, da bi ne bilo tako. Toda tista meglica v Mačjem kotu, ki sem jo prej videl z mosta, mi je razodela, kar sem vam sedaj povedal. Gotovo znamenje. Vendar morda ne bo dosti. Dal Bog!«

Zadnje besede so nekoliko potolažile navzoče. In ko je solnce razlilo svoje suho zlato skozi okna na mize in stole, v poslednji kot sobane, je bilo zopet vse židane volje, se je poživilo upanje in se je podvojilo hrepenenje.

Zunaj so še vedno in v čim krajših presledkih pokali možnarji, vmes so zvonili zvonovi, čim pestrejša in mnogobrojnejša množica se je gnetla po cesti in nalahko so se zibale z oken dolge in svetle zastave nad valujočimi glavami.

Takrat so Razdrtci in Podnanosci pozdravljali prve goste, hiteče na tabor. Bili so to ljubljanski, planinski in postojnski Sokoli s svojimi zastavami, vozeči se na okrašenih lojternicah. Dospevši v vas so se ustavili in zajtrkovali. Stari Nanos se ni malo čudil, ko so doneli iz stotin prsi navdušeni živio- in nazdar-klici ter se odbijali od njegovih belih sten. Klici, kakršnih še ni slišal toliko do tistega dne. Videl je že marsikateri trop, hiteč in valeč se v dolino, čul je pokanje francoskih pušk in še ne pred davnim

časom ropotanje vojaških voz, peketanje konjskih kopit in sopihanje ter prepevanje skoro nepreglednih vrst našega vojaštva, korakajočega tja doli proti solnčni, a sovražni Benečiji in Lombardiji. Mnogo je videl in slišal, kaj takšnega pa še ne. Kakor pesem vstajenja, pesem začenjajoče se svobode, pesem poguma in moči, pesem polna nade v boljšo bodočnost. Golglav je zrl tja doli in bleščal je njegov častitljivi obraz v silni svetlobi, v veliki zadovoljnosti.

Vozovi so krenili na Rebrnice in veselo ropotali navzdol. Konji so prhali v lep dan, kopita so kresala iskre, na žingarici so pokali možnarji. Oddaleč je pozdravljala lepa dolina in vabila. Lepa dolina, pravljica iz jutrovih dežel.

Konji so dirjali od ovinka do ovinka. Mimo je hitelo zaprašeno lesovje, visoko v rebri belo skalovje, za vozovi je hitelo solnce. Iz začenjajočih vinogradov je dehtela prst, izpod gore se je v širokih curkih razlil valj po dozorelem brinju. In šlo je dalje, nižje, vedno nižje.

Pravtako so prihajali vozovi na nasproti strani Nanosa, iz Idrije, iz Žirov, iz Črnega vrha in vse daljnje okolice proti Colu, kjer jih je pozdravljala vitek slavolok in bobnenje možnarjev v bregu nad cerkvijo. Po kratkem odmoru so zopet zaorile pesmi, zavihrale društvene zastave, in šlo je mimo zapuščenega Trileka navzdol. Globoko doli v jarku je šumela Bela, oddaleč je bleščala

valovita kraška planota s svojimi vasmi in zaselji, na zapadu se je zasvetila modra krpa našega morja nad Devinom. Pod nogami pa so koprnele vipavske vasi, vse odete v praznično obleko.

Skozi Rašo, mimo Branice in Manč so prihajali Kraševci, tržaški okoličani in Tržačani, mimo Ajdovščine dolnji Vipavci. Kakor rekam morje, tako je postal vipavski trg danes cilj tem živim rekam. A te reke so se v svojem jedru ustavljale in zajezile zunanji trga, vsaka do določene ure. Šele ko je prišel vsaki posamezni nasproti taborski odbor s Sokoli in godbo, šele tedaj so se valile dalje med živio-klici, med mahanjem z robci in pod vihrajočimi zastavami, vselej na trg pred Čitalnico, kjer so se vršili prvi običajni pozdravi. Neprestano je svirala godba »Naprej zastava Slave«, neprestano je rastlo navdušenje...

Okoli poldne je naenkrat votlo zabobnelo. Odkod? Na tisoče glav se je hkrati ozrlo kvišku. Temni oblaki so hipoma razpredli obzorje. Zagrmelo je vnovič. Češče in češče. Vedno srditeje in bliže. Tema. Blisk za bliskom, vsa dolina v ognju. In vmes ploha, da je udarjalo kakor na železne plošče. Kako prav je imel zjutraj prorok v Čitalnici! Prokleti prorok! Zopet bo tako kakor 29. junija. Nebo ni Slovincem milostno. Nemškutarji, skriti za gardinami, se široko smejejo in trepljejo po mastnih trebih.

(Dalje.)

GOVOR POSLANCA GRAFENAUERJA.

Kaj pišejo hujskači?

Častiti taborjani! Vsi današnji govorniki so Vam povedali, kar je potrebno, da veste in se po tem tudi ravna. Meni pa oprostite, da Vas jaz nekaj vprašam: Kdo pa je kriv razdrapanih razmer v naši državi? Modrijani, ki imajo »lak« v glavi, bodo pisali (Medklic: Lakner! — Bučna veselost), da ste Vi krivi, ker ste v tako velikanskem številu prišli sem! Ljudje, ki tako pišejo, niso daleč od norišnice in kuhajo svojo tinkturo v peklu. Zato je njihovo pisanje ali noro ali pa peklensko. (Pritrjevanje.) Ti v zadnjem času pobesneli škrici trdijo, da so kazalci krivi, če je ura pokvarjena. (Veselost.) Če se v občini slabo gospodari, je občinski sluga tega kriv. Če napravi mesto Celovec 18 milijonov kron dolga, je tega Ljubljana kriva (Bučna veselost), če imamo v koroški deželi nad glavo dolga in se kljub temu zida »Neu-Venedig« na celovškem »žalbja-ku« (Veselost), so — Kranjci tega krivi (Bučna veselost). Če so razdrapane razmere v Avstriji, smo menda koroški Slovenci tega krivi. Naj bo dovolj modrosti teh norih faliranih študentov.

Vladni sistem.

Bom Vam jaz povedal, kdo da je kriv razdrapanih razmer v državi! Odkar sem poslanec, še nisem imel tako lahke naloge, kakor mi je dana na današnjem taboru.

Poročati in razmotrivati imam naravnost o zadevi, katere po zdravi pameti v Avstriji ni; dasi je za obstoj države nujno potrebna.

Oni pa, ki bi to zadevo bil nedvomno na zdravi podlagi ustvaril, je na pretresljiv način po peklenski zlobi in hudobiji umorjen.

Zadeva, v kateri vam imam poročati, se imenuje vladni sistem. Kaj pa je sistem? Sistem je sestava celote. Vsak stroj je drugače sestavljen, če tudi en in istemu namenu služi; a le praktično sestavljen stroj, pri katerem vsi njegovi udi služijo svojemu namenu in izvršujejo v korist celoti, le tak stroj funkcionira gladko in brez ovire.

Tudi naša država je tak stroj. Montér tega stroja pa je vlada. Reči moram, da je stroj zelo pomanjkljivo sestavljen. Ima samo dve kolesi, kateri sta trioglati in katerih zobje so obrnjeni proti jugu. Eno teh koles goni Nemec, drugo pa Madjar ali Oger. Na vogale teh koles pa so z rafinirano zvijačo v kolomeru pritrjeni: Kapital, svobodomiselstvo in narodni radikalizem. Zato imata ti kolesi navidez okroglo obliko.

Tako izgleda naš vladni sistem. Kdor pa se temu sistemu ne pokori in ne podvrže, ta se zapiše na listo obsojenih.

Pred 130 leti je izbruhnila v Avstriji bolezen, na katere posledicah država še danes trpi. Ta bolezen je germanizacija. Pred 130 leti, ko je stopilo svobodomiselstvo na dan in plan, odločil se je tudi vladni sistem pod pretvezo kulture in omike za ponemčenje cele Avstrije.

In seme zasejano je obrodilo svoj sad. Ta sad sta trnje in osat, katera še danes bodeča in ranita našo državo. Močni narodi, kakor so Čehi in Poljaki, so se tega protinaravnega vladnega sistema otresli in bolezen prestali, a vladni sistem je pri svojem naporu na nadihu umrl. (Veselost.)

Po mojih izkušnjah danes v Avstriji ni več vladnega sistema. Komandant v avstrijskih deželah je nemški Voľksrat (Pritrjevanje.), v ogrskih deželah pa revolucionarni konglomerat.

Ta dva hudobca v naši državi gonita tisti stroj, ki nosi ime »vladni sistem« in katerega zobje so obrnjeni v naše slovenske-hrvatske dežele. Vlada sedaj ta stroj samo maže (Veselost.) in ta svoj posel smatra za državno potrebo.

Ker pa se je ponemčevanje Čehov in Poljakov bore slabo obneslo in začelo postajati državi celo nevarno, spravi in zavezal je vladni sistem svojo culico v teh deželah in se napotil kot »burš« pod pretvezo višje kulture v naše južne dežele med Slovence in Hrvate. Da bi pa mi zvitega lisjaka ne spoznali, osrečuje nas tu s kakim Čehom, tam s kakim Poljakom, katere pa je v svoji culici že seboj prinesel iz severoslovanskih dežel. Častne izjeme ne pridejo po volji vladnega sistema v naše dežele.

In ker najde vladni sistem kot morilni vzgojitelj mladine tudi med sinovi naše domovine dosti takih, ki so po svetlobi časti in mamona omamljeni, mu je v naših deželah dobro biti, zato zida tudi tri šotore: Nemcu enega, Madjaru enega in Italijanu enega. (Pritrjevanje.)

Zlata postava — pa nič pravic!

Slovenec in Hrvat pa sta po vladnem sistemu obsojena v potop. V morje! Mi imamo zlato veljavo, denarja pa nič — mi imamo zlato postavo, pravic pa nič! (Burno pritrjevanje.) Ta zlata postava je naša ustava od leta 1867.

Ustava je postava vseh postav. Člen 3. te postave se glasi: »Javni uradi so vsem državljanom enako pristopni.« Kdor primerja ta postavni člen z dejanskimi razmerami, t. j. — z vladnim sistemom — n. pr. na Koroškem, mora z zobmi škripati! (Pritrjevanje.) Kdaj in kje so pa nam Slovencem javni uradi na Koroškem enako pristopni? (Burni klici: Nikjer! Nikoli!) Pri vladi, pri sodnijah, pri davkarijah, pri železnici, pri pošti, sploh skoz cel javni »abc« se protežirajo, nastavlajo in šopirijo Nemci, samo Nemci, ki imajo vsa uradna mesta v svoji oblasti. (Pritrjevanje.)

Le pisarne pospravljati in pometati, strankam pozive dostavljati, jetnike zapirati, pisma dostavljati, pošto voziti, vagone prerivati, blago premetavati in molčati — tem javnim opravkom je Slovenec še enako pristopen — in še tu ne povsod. (Viharno pritrjevanje.) Izven teh opravkov pa smo Slovenci javnim uradom samo takrat enako pristopni, kadar gremo: na vojaški nabor ali davke plačevati ali pa »ričet jest«. (Pritrjevanje in klici: »Še tam ne!«)

Naše študirane slovenske sinove pa poriva vladni sistem z malimi izjemami vse iz domače dežele. Na njihovo mesto ali namesto njih pa nastavlja zagrizene in potuhnjene nemške nacionalce. O izjemah ni vredno, da govorim.

In kaj naj rečem glede vladnega sistema na javnih šolah?

Šolski sistem grobokop države.

Sedanji šolski sistem je orodje, s katerim vlada naši državi grob koplje! (Pritrjevanje.) Vlada si naj zapomni, da je rekel to pravočasno mož iz ljudstva! Naše javne šole so avtomati, v katere zahajajo in iz katere prihajajo: A. otroci: nedolžni noter, razuzdani ven; B. fantje: razuzdani noter, pokvarjeni ven; C. mladeniči: pokvarjeni noter, izgubljeni ven! To je sad ljudskih, srednjih in visokih šol! (Viharno pritrjevanje.)

Vrste pridne, vestne in za svoj poklic sposobne intelligence so zelo redke!

co tudi dognati. Boj za vsakdanji kruh hoče vztrajnosti in moči.

Gledati moramo zato, da se ohranimo vedno zdrave in moči se zavedajoče, motenja zdravja in boleče trpljenje moramo hitro odstraniti, pri čemer nam izborna služba Fellerjev bolečine tolažeči rastlinski esenci fluid z znamko »Elzafluid«.

Pri revmatskih, protinskih ali nevralgičnih bolečinah, bodanju, trganju, lumbagu (Hexenschuß), bolečinah v križu, bodanju v ledjih in drugih s prehlajenjem, prepihom in prenaporom nalezljivih bolečinah, tolaži bolečine, poživilja in osvežuje.

Čitajmo, kaj piše neki učitelj o Fellerjevem »Elzafluidu«:

Šolska anarhija!

Če pa je šolski sistem na javnih šolah sploh tako malovreden, kaj naj potem rečem o tem sistemu na Koroškem, katera dežela zaslužit tudi danes še ime »avstrijska Turčija«! (Pritrjevanje.) Na Koroškem — mirno rečeno — se o nepostavnem, krivičnem šolskem sistemu sploh ne more več govoriti; na mestu je, če imenujem šolski sistem na slovenskem Koroškem »šolska anarhija«! (Viharno pritrjevanje.)

Ljudskošolski in učni sistem na slovenskem Koroškem nima niti postavne sence več na sebi, ker ta sistem sestavlja in uveljavlja gruča brezvestnih, hudobnih vladnih ljudi v družbi s patrioti na obroke, in sicer od slučaja do slučaja. Dokazov za to mojo trditev imam dovolj na razpolago; a saj se tudi dokazi primeje vlade samo toliko, kakor zamorca »žajfa«. (Veselost.)

Že nad 40 let se borimo koroški Slovenci za edino pametne ljudske šole, v katerih bi se slovenski govorilo in tudi nemščina učila; a vse zastoj. Vlada stoji kakor Baal. Albancem pa naša vlada albanske šole vsiljuje, zida in plačuje.

Ako hočemo imeti koroški Slovenci pametno šolo, si jo moramo zidati in plačati s svojim denarjem, brez podpore od strani vlade (Klic: Še to ni dovoljeno! Vodičja vas!), ker se vlada boji patriotov na obroke, in vsled tega strahu še svoje lastne razsodbe ne upa izvršiti in uveljaviti.

Vlada, ki sama sebi ne zaupa, ne more pričakovati zaupanja od strani ljudstva. (Viharno odobravanje.)

Le na lastne stroške pridemo Slovenci do pametnih šol, — k prispevanju vzdrževanja javnih šol in albanskih šol nas pa vlada in dežela silita. To je robstvo in tlačanstvo dvajsetega stoletja! Tako kakor smrdi šolski sistem na Koroškem, ne smrdi nobena mrhovina. (Urnebesno pritrjevanje.)

Postopanje vlade nasproti nam, cesarju in državi zvesto udanim Slovincem in Hrvatom, posebno pa nasproti nam koroškimi Slovincem, na vseh poljih javne uprave ninič drugega, kakor namenoma uprizorjena sistematična hujskarija, katere ne opravičuje noben razlog, razen če država sama želi svojo nesrečo!

Častiti taborjani! Moja naloga je gotova, in zdaj veste, kdo je kriv razdrapanih razmer v državi. (Dolgotrajno odobravanje.)

G. poslanec se nato dotakne še nemško-nacionalnih demonstracijskih zborovanj za voljo celovškega kolodvora in pokaže hinavsko našemljeno ogorčenost nemško-nacionalnih hujskačev v pravi luči. Leta 1910. je k nujnemu predlogu poslanca Grafenauerja izjavil poslanec Dobernig tole: »Pravici, da se sme vozne listke zahtevati v slovenskem jeziku, se nikdar ni oporekalo!« (Živahni klici: Čujte, čujte!) Danes pa kliče isti g. Dobernig ves nemško-nacionalni Izrael na pomoč! (Klici: Sram ga bodi!) Tako izgleda v bistvu nemški radikalizem, ki ga vlada že 40 let neguje ravnotako kakor svojega prvorojenca. V bistvu je nemški radikalizem gad, ki ga Avstrija redi na svojih prsih! (Gromovito odobravanje in vmes klici: Živio Grafenauer! Živio naš poslanec!)

Moč in pravica.

Neprestani boj je naše življenje. Ne samo boj za vsakdanji kruh, nego tudi boj za drugo materialno blago, za idealne zahteve, za ugled, čast in marsikaj drugega. Vsak pa ne zmaga v tem boju, čeprav je po zakonu v pravici. Saj pravi že pesnik: »Živemu pravico!« Mirno pa lahko povemo: pravico ima zdravi. Zakaj, kaj pomaga človeku, da se zaveda, da je človeško in zakonito v pravici, ako nima moči, svojo pravi-

»Slučajno sem naletel na nekaj steklenic Vašega izbornega rastlinskega esenčnega fluida »Elza«. Izborna mi je služila pri mojih zastaranih bolečinah v prsih in pri živčnih ter drugih bolečinah. Učinek je bil naravnost čudovit. Prosim, da mi takoj pošljete tucat svojega domačega zdravila.« Ivan Wagner s. r., učitelj, Weissbriach, Koroško.

Naši bralci bi morali Fellerjev fluid z znamko »Elza-fluid« imeti doma, saj stane poizkusni tucat samo 5 kron franko in se samo pristen dobiva od lekarnarja E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 67. (Hrvatsko.)

... duzir.

Stališče Avstro-Ogrske proti Srbiji.

Iz vojaških krogov v Bosni prihajajo vesti, da Srbija mobilizira in z njo vred Črna gora. Preiskava zavoljo umora prestolonaslednika in njegove soproge je spravila bojda na dan reči, da ima Srbija povod, biti nervozna. Sokrivda oficialnih oseb v Belgradu je baje dokazana. Da bo Avstrija zahtevala zadoščenje, je seveda razumljivo. Grof Berchtold je bil dne 21. t. m. v Ištu pri cesarju in mu je predložil noto, ki jo avstrijska vlada takoj predloži v Belgradu. Kakšne zahteve da stavi naša vlada belgrajski, ni znano, sumi se pa, da bo zahtevala, da Srbija vse eventuelne sokrivce umora v Srbiji ostro kaznuje, da srbska vlada razpusti organizacije, ki delajo velesrbsko propagando, da priseljence iz Avstrije strogo nadzoruje in privoli, da se ustanovi skupna avstrijsko-srbska obmejna policija, ki naj bi preprečila vsako prehajanje sumljivih ljudi iz Avstrije v Srbijo in narobe. Kaj bo nato odgovorila Srbija, se ne ve. Črna gora zbira svoje vojake bojda na Lovčenu.

Trozveza.

Vsebina avstrijske note na Srbijo je resna in dalekosežna in ne pripušča nobenega dvoma, da gre tokrat za stvar, od katerih je odvisno vprašanje: mir ali vojska. Avstrija pri tem svojem koraku ne nastopa na lastno pest, ampak v sporazumu z zaveznicama Nemčijo in Italijo, ki njene zahteve poznata, odobravata in pripuščata vse posledice, ki bi mogle nastati.

Zanimivosti o nemških demonstracijah.

Zakaj demonstrirajo? Pametni ljudje se povprašujejo, zakaj so nemški nacionalci priredili demonstracije v zadevi celovškega kolodvora? Če dobi slovenski kmet na slovensko zahtevo na celovškem kolodvoru nemški vozni listek, to vendar ni vzrok, da bi demonstrirali Nemci! Mi pa vemo za pravi vzrok! Gospodarski bankrot celovškega mesta je pravi vzrok za demonstracije, ki ga hoče dr. Metnitz na ta način prikriti!

Županski kronprinc dr. Pflanzl. Kaj tako praznega in puhlega, kakor je bil dr. Pflanzlov govor na demonstracijskem zborovanju pri »Sandwirtu«, še nismo brali, če ravno glede govorov nemškonacionalnih korifej nismo razvajeni. Govoril je samo o »eingewanderte Hetzkrainer«, »slovenische Hetzgeistliche«, »nationale Heißsporne«, »slovenische Hetzer«, »krainerische Hetzer«, »slovenische Agitationsgeistliche« itd. Gospod Lackner, kaj neda tako se vodi v Vaših vrstah stvarni, neosebni politični boj?! Dr. Pflanzlu se vidi, da je še mlad, neizkušen človek. Nemški pregovor pravi: Von Kindern und Narren kann man die Wahrheit erfahren. (Od otrok in norcev se izve resnica.) Zato smo hvaležni dr. Pflanzlu, ker nam je glasom poročila v »Freie Stimmen« povedal, da hočejo Nemci prestopiti »zur Politik der Straße«. Dobro, gospod dr. Pflanzl! Zdaj vsaj vemo iz Vaših ust, da ne odobravate samo pouličnih razgrajanj zoper svoje slovenske sodeželane, ampak da je to sedaj tudi geslo Vaše politike. Da dr. Pflanzlov govor ni napravil nobenega vtisa, je popolnoma razumljivo, ker Nemci, če se še tako silijo in če še tako lepe fraze delajo, nimajo nobenih resničnih, stvarnih pritožb. Vrhunec Pflanzlovega eksaltiranega »pflanz« in grdega zabavljanja zoper Slovence, ampak da so tlačeni le Nemci. Seveda je dr. Pflanzl dokaz za to prebuda lasto trditev ostal dolžan!

Interesantno priznanje. »Freie Stimmen« poročajo o zadnji demonstraciji v Celovcu: »Kar se je včeraj ponoči odigralo po ulicah deželnega glavnega mesta, je bil le slab »predokus« tega, kar more priti in bo prišlo, če se centralna vlada ne zave kaj boljšega«. To potrjuje, o čemer smo bili vedno prepričani, da so vse nemškonacionalne demonstracije v Celovcu od zgoraj narejene. V Beljaku pa je bilo treba celo javno na shodu pozivati k demonstracijam, kar je storil glasom poročila »Fr. Stimmen«

poslanec dr. Angerer. In to imenujejo ti ljudje »elementaren izbruh ljudske nevo-lje«. Kdo naj se potem takih reči boji, o katerih sami priznajo, da so umetno inscenirane. To je potrdil tudi dr. Lackner, ki je glasom poročila v »Freie Stimmen« izpovedal, da je bila resolucija v Celovcu in Beljaku ena in ista. Theaterdonner!

Je bila to ljudska manifestacija? »Fr. Stimmen« poročajo, da je bilo na zadnjem demonstracijskem zborovanju v Celovcu kakih 800 ljudi. Recimo, da jih je bilo res toliko, dasi »Kärntner Tagblatt« na primer pravi, da jih je bilo kvečjemu 600 do 700, dočim jih je bilo po poročilu v »Arbeiterwille« vsega skupaj komaj 300. Ljudje božji! Kakšna ljudska manifestacija pa je to, če 300 ali 600 ali magari tudi 800 ljudi zboruje v mestu, ki šteje blizu 30.000 prebivalcev, ki so glasom ljudskega štetja doma la sami Nemci? Gospodje nemški nacionalci bi bili že davno lahko vedeli, da s svojimi nacionalnimi »ljudskimi zborovanji« odkrivajo doslej skrbno prikrivano slabost svoje stranke! Kdo pa se bo bal stranke, ki v svojem glavnem taborišču, kjer ima vse svoje pristaše na kupu zbrane, kljub vsej tantamreklami spravi na noge komaj 1 do 2 (beri in piši eden do dva) ali recimo 3 odstotke vsega prebivalstva. Nasproti temu so na še manifestačne prireditve vse kaj drugega! Na teh se, kljub temu, da je ljudstvo raztreseno daleč naokrog po deželi, vsakokrat brez posebne agitacije na priprost poziv stranke zbere na tisoče in tisoče resničnega delavnega ljudstva.

Kdo hodi na nemškonacionalna demonstracijska zborovanja? Sedaj si še oglejmo, kdo da obiskuje te klaverne nemškonacionalne demonstracijske prireditve. »Fr. Stimmen« pišejo: »Med udeleženci je bilo videti takorekoč vse vodilne politične osebnosti, ki so v Celovcu navzoče, med drugimi deželne poslance dr. Jožefa in dr. Artur Lemiša, Pierla, župana dr. pl. Metnitza, skoro vse občinske svetovalce, uradništvo vseh uradov (!) in vseh činov (!!), mnogo trgovcev in obrtnikov. Torej delavnega ljudstva, ki prideluje s svojimi rokami kruh, tega po lastnem priznanju »Freie Stimmen« ni bilo kdovekaj. Glavni del je tvorilo zopet uradništvo, torej tisti, ki po raznih uradih reprezentirajo državno oblast in državno avtoriteto in katerim mora ljudstvo, tudi slovensko, z žulji svojih rok nasipati jasli, iz katerih zobljejo zlato pšenico. Drugega ljudstva sploh ni bilo. Kje so bili na primer delavci? Teh seveda stranka dohtarjev in uradnikov sploh nima, kar dokazuje tudi poročilo v »Arbeiterwille«. To je bila res demonstracija, ampak demonstracija slabosti nemškonacionalne stranke!

Česa si nemški nacionalci niso upali povedati na demonstracijskem zborovanju? Zastonj iščemo po vseh govorih, ki so jih govorili nemški nacionalci, na demonstracijskih zborovanjih, **zakaj** da so gospodje sami tako razburjeni, oziroma **zoper** kaj da naj bi »ljudstvo« demonstriralo. Človek bi sodil, da bodo govorniki najprej s tolikim trdom zbranemu »ljudstvu« obrazložili, kaj da se je pravzaprav zgodilo, kaj je železnično ministrstvo zakrivilo? V vseh dolgovernih govorih so gospodje očitno namenoma zamolčali, da gre edino za tem, da se na slovensko zahtevo na kolodvorih na Koroškem dobijo vozni listki. Tega si gospodje niso upali povedati »ljudstvu«, ker bi se bilo to ljudstvo na vsezadnje morebiti vendar še spomnilo, da je g. Dobernig, poslanec celovškega mesta, sam leta 1910 v državnem zboru izrecno izjavil, »da se pravica, zahtevati na celovškem kolodvoru karte v slovenskem jeziku, nikdar ni zanimala!« Ako bi bili torej gospodje govorniki razložili, da je železniško ministrstvo sedaj dalo ukaz, ki se s to izjavo poslanca Doberniga popolnoma strinja, potem bi se bile morda še najzabitejšemu poslušalcu oči odprle, da bi se bil začuden vprašal, **zoper** kaj da naj torej demonstrira, ali **zoper** poslanca Doberniga ali **zoper** železniško ministrstvo ali **zoper** Slovence, katerim se s tem samo **vrača pravica**, ki je glasom Dobernigove izjave nihče ni Slovincem odrekal. Ker te-

ga niso hoteli povedati, so govorili raje o vsem mogočem, pravili strahovite storijske in z narejenim patosom (navdušenjem) in z umetno ogorčenostjo nadomeščali stvarno razpravo. Celo stvar so tako sukali, kakor da se hoče ves kolodvor slavizirati, nemško uradništvo s slovenskim zamenjati itd. Na ta način so zadevo namenoma zasukali, ker niso imeli pravega vzroka za demonstracije in da bi ljudstvo natančno ne izvedelo, zakaj da gre pri celi reči. In to je bilo treba pribiti!

Kaj pa uradna tajnost? Če bo neizkušeni dr. Pflanzl še večkrat govoril, bomo počasi izvedeli vse zanimivosti nemškonacionalne zakulisne organizacije. Zelo hvaležni smo dr. Pflanzlu za sledeče priznanje, ki ga beremo v njegovem govoru v »Freie Stimmen«: »Zelo interesantno (zanimivo) je tudi, da je visok funkcionar (uradnik) nalašč zavoljotega prišel v Celovec, da bi dal novim ustnim ukazom posebnega poudarka in da bi uradnike prav jasno pozval, kako se jih imajo držati. Pri tem navidezno brez namena izrečena opazka o eventualnih premeščenjih in nastavljanjih dvojezičnih uradnikov gotovo ni zgrešila nameravanega učinka!« Vprašamo: Ali je tisti »visoki funkcionar«, o katerem govori dr. Pflanzl, poklical zraven morda njega kot pričo, ko je dajal od dr. Pflanzla navedene **strogo notranje uradne instrukcije** (navodila), da dr. Pflanzl vse tako natanko ve? Dr. Pflanzl seveda ni bil zraven, ampak je le izdal, da kolodvorsko uradništvo nemškemu »Volksratu« vse gorko poroča, kar je uradnih tajnosti na kolodvoru. Tako razumejo ti »državo ohranjujoči elementi« svojo **uradno prisego!** To potrjuje tudi »Arbeiterwille« v članku, ki ga na drugem mestu ponatiskujemo.

Dnevne novice in dopisi.

Cesarjeva zahvala. Njega Veličanstvo presvetli cesar Franc Jožef I. se je zahvalil slovensko-narodni stranki na Koroškem za izražene kondolence.

Kranjski romarji v Gospa Sveti. Vsako leto so romali pobožni romarji s Kranjskega h Gospa Sveti. Letos je pač več posebnih vlakov izostalo. Romarji so rekli: Če na Koroškem hujskajo proti nam brezverski Nemci, nimamo povoda nositi jim v deželo denarja. In izostali so. V ponedeljek, 20. t. m., so pa priromali Kranjci iz Velikih Lašč in okolice, 327 po številu. Ti so rekli: Mi ne romamo k nemškim nacionalcem, ampak h Gospa Sveti, zato pojdemo! Ob enajstih so izstopili v Gospa Sveti in šli od postaje v procesijo v cerkev. Kljub pozni uri jih je še 19 pristopilo k sv. obhajilu. Ob tri četrt na 12. uro je bila sv. maša, popoldne pridiga, od 8. do 9. ure zvečer molitvena ura za dobre duhovnike in za srečno domovino. Ob 9. uri je bila procesija okoli cerkve z Najsvetejšim. Ob 2. uri zjutraj je bil odhod na Bled, Brezje, v Kropo in nazaj. Pobožni romarji se niso dali motiti pri procesiji od kolodvora od nekaterih pobov, ki so se izzivalno vozili ob procesiji s kolesi gor in dol in pačili obraze. Da se deželni odbor še bolj osmeši, kakor se je že, je poslal k vojvodskemu prestolu enega uradnika in slugo. Medtem ko so ti tam demonstrirali, so pobožni romarji v cerkvi molili in peli litanije. Začuden so pa gledali, kako da je toliko orožnikov okoli cerkve. Tega, so rekli, na Kranjskem nismo vajeni! Vlada je poslala k cerkvi celo svojega komisarja, ki je bil v cerkvi in se je lahko na lastne oči in ušesa prepričal, kako da hodijo pobožni kranjski romarji »demonstrirati« h Gospej Sveti. Po Gospa Sveti je bilo več mladih pobov s pezdenci, ki pa se niso upali izzivati, ker so videli orožnike. Kdo je povedal tem ljudem, da pridejo kranjski romarji? Živ krst v Celovcu za to ni vedel, razen železniškega uradništva. To je zopet prekršilo uradno tajnost in sporočilo v »Freie Stimmen« in »Grazer Tagblatt«, da pridejo Kranjci demonstrirati. Mi smo šele iz teh dveh listov izvedeli o romanju in je šel naš urednik osebno v Gospo Sveto se prepričati, kaj da je na zadevi. Sedaj ima vlada jasen dokaz, kdo da pripravlja za nič in zopet nič grde hujskarije zoper mirne in pobožne romarje. Kadar pridejo protektorji teh hujskačev, g. Dobernig in tovariši, k vladi zopet beračiti

za podporo tujskemu prometu, naj jih vlada po prstih nakleplje in požene brez podpore v uredništva nemških hujskaških listov, ki s svojimi hujskarijami ovirajo tujski promet in škodujejo mirnemu prebivalstvu, ki bi rado kaj zaslužilo.

Pomožni škof J. Rieder iz Solnograda so 12., 14. in 15. t. m. podeljevali v celovski stolni cerkvi višje redove, nakar so se odpeljali nazaj v Solnograd. Ogledali so si tudi samostan Tancenberg, Vrbsko jezero in mesto.

Visok obisk. Dne 19. t. m. je obiskal Nj. ekselencija gospod deželni predsednik dr. Alfred baron pl. Fries-Skene v Solnogradu prevzvišenega g. nadškofa dr. Kaltnerja.

Imenovanje. Za načelnikovega namestnika na celovškem kolodvoru je bil imenovan nadoficijal Bartel s Tirolskega.

»Klagenfurter Zeitung« objavlja o vseh nemškonacionalnih hujskarijah zelo obširna poročila, ki se navadno celo doslovno krijejo s poročili v »Freie Stimmen« in »Grazer Tagblattu«, kar je vsekako zelo zanimivo, ker kaže, da vsi ti listi zajemajo iz istega vira. Ker morajo vsi urađi itd. cele dežele biti na uradni list naročeni, je na ta način za hujskajočo propagando nemških nacionalcev celo uradoma poskrbljeno. Da bi se pa kakemu treznejšemu Nemcu vendarle oči ne odprle, zato ta dični uradni list dosledno in namenoma zamaolčuje vse, kar se na slovenski strani v naši deželi godi. Vse naše prireditve, bodisi politične, bodisi družabne ali društvene, so zanj neviden zrak; zato pa so njegovi predali na stežaj odprti za obširna poročila o najbrezpomembnejših prireditvah na nemški in nemškutarski strani. Celo socialni demokrati najdejo semtertje milost v njegovih očeh, samo narodnih Slovencev ne pozna in jih za vsako ceno zamaolčuje. Nam more to navsezadnje popolnoma vseeno biti, čudimo se le prvič površnosti nemške javnosti, ki ne čuti nobene potrebe po kakih poročilih o našem narodnem življenju, ampak se zadovoljuje zgolj s hujskarijami; in drugič se čudimo deželni vladi, ki mora vendar vedeti, kam jadramo, pa kljub temu niti pri svojem lastnem listu ne napravi reda. — Tudi o zadnjih »protestnih zborovanjih zoper slaviziranje železnic« je »Klagenfurter Zeitung« obširno poročala; zlasti je doslovno objavila vse hujskarije celovškega župana Metnitza in čisto jasno in razumljivo zapeljevanje k pouličnim kravalom. Ko je pa potem nahujskana množica šla in po mestu rjovela in Slovencem okna pobijala — se je pa poročevalec uradnega lista (kakor celovski policaj! Opomba stavca.) obrnil stran in ni ničesar videl in torej potem tudi ničesar — poročal! Tudi to je zelo interesantno!

»Poslanec Dobernig in jezikovno vprašanje na celovškem kolodvoru.« V ponedeljek, 13. t. m., so krožili po Celovcu listki z zgorajšnjim naslovom, na katerih se očita poslancu Dobernigu, da je kot zastopnik celovškega mesta leta 1910. v državnem zboru izjavil, da se Slovincem ni odrekala pravica, zahtevati na celovškem kolodvoru vozne listke v slovenskem jeziku. Zakaj potem demonstracije? Beležimo ta interesantni pojav, ker kaže, da se kljub zavijanju in potvarjanju dejstev od strani magistratskih »Macherjev« v nekaterih nemških, zlasti obrtniških krogih že vendar nekaj svita!

»Nemškoavstrijski učiteljski dan« v Celovcu. V Celovcu so imeli nemški avstrijski učitelji zborovanje, ki je trajalo tri dni. Glavni dan je bil v nedeljo, 19. t. m. Menda jih je bilo do 1500 skupaj. Značilno za nemško učiteljsko je, da se je izreklo za brezversko vzgojo v šoli. Pri Grömmmerju je govoril tudi zloglasni dvorni svetnik Hock, znani boritelj za svobodno, brezversko šolo. Učiteljsko je zahtevalo, da naj dežele porabijo državne preodkaze deželam za zvišanje učiteljskih plač. Pri glavnem zborovanju v »Musiksäle« v nedeljo so socialno-demokratski učitelji ugovarjali dr. Waldnerju, ki je govoril v imenu »nemškonacionalne zveze«, in se mu rogali! Zabavni večer pri Sandwirtu jim je bojda pokvaril z neslanim govorom neizogibni dr. Angerer.

Promocije. V Gradcu so promovirali starešine »Zarje« in sicer gg. Juvan in Mur-

nik za doktorja prava in g. Arnšek za doktorja zdravilstva. Čestitamo! Mladi doktorji so krščanskega mišljenja.

Samomor. Na celovškem mestnem pokopališču se je z lizolom zastrupil trgovski potnik Pavel Rebič.

Samomor. Dne 15. t. m. so našli na dvorišču Schulzerjeve hiše v Celovcu obešenega dninarja Janeza Zeichnerja.

»Slovenski Straži« so darovali: Luka Piskernik p. d. Vrbnik, Železna Kapla, 10 K; Ožbalt Prosekar, Kotmaravas, 1 K 34 vin.; darovali slovenski bogoslovci v Celovcu mesto venca na grob umrlega tovariša medicince Uršiča 15 K; dr. Rok Jesenko, Celovec, 1 K; Anton Sadovnik, Prevalje, 1 K; duhovščina dekanije Šaleška dolina po č. g. Ivanu Rotner, dekanu, Škale, 500 K; namesto venca umrlemu rodoljubu Valentinu Kriegl darovali Krieglovi in Korenovi v Zahomecu, nadalje Jerica Jank in Liza Brandstätter v Ziljski Bistrici, Koroško, 40 K; hranilnica in posojilnica Sinčaves iz nabiernalnika 4 K 50 vin.; čisti dobiček veselice izobraževalnega društva in podružnice v Kranju 14. junija 1914. 150 K; nabrali goriški dijaki v proslavo 50 letnice vstoličenja 13 K 16 vin. — Smrt prestolonaslednika nadvojvode Franc Ferdinanda je tudi za »Slovensko Stražo« velik udarec. Prekinjene so bile velike slavnosti, ki bi ji donesle znatne dohodke, zato se tembolj nujno obrača do vseh domoljubnih posameznikov, da ji s številnimi darovi in zbirkami pomagajo pokriti izostanek.

Nepriistranska priča o demonstracijah nemških nacionalcev. »Arbeiterwille« je objavil dopis, poslan od njegovih zaupnikov-železničarjev na celovškem kolodvoru, v katerem se pojasnjuje, da je nemškonacionalno uradništvo na kolodvoru tisto, ki je povzročilo demonstracije. Že ob prihodu sedanjega nadzornika Wrzaka, piše »Arbeiterwille«, so si ti uradniki odeli plašč narodne nevarnosti, ker so vedeli, da je Wrzak nepriistranski predstojnik in bodo ti uradniki morali zopet opravljati službo, za katero so plačani. Zato se je začelo hujskanje v občinskem svetu, kjer se je pravi voditelj sicer iz strahopetnosti potuhnil in pustil druge govoriti. V »Freie Stimmen« pa so hujskali »uradniki z okrašenim ovratnikom«, čeravno stojijo sicer ti gospodje pred svojim predstojnikom kakor politični pudelniki. Lenuharjenja je konec! Red je na kolodvoru, zato hujskajo uradniki! Uradniki so v »Freie Stimmen« pisali zoper trojezične napise na vlakih, uradniki so spravili na dan ustmeno odredbo železniškega ministra! Ko so nacionalci na kolodvoru demonstrirali, se je za njimi mugal uradnik z rdečo čepico, ki sicer podnevi pred nadzornikom takorekoč po trebuhu plazi, in si je samega veselja nad mačjo godbo mél roke! — To pripoveduje »Arbeiterwille« in dokazuje, da so nemškonacionalni uradniki na Koroškem tisti, ki dajejo Volksratu informacije in kršijo tako uradno tajnost! Oblast torej vé, kje mora začeti pometati, da bo red in mir!

»Die Tschechengräfin.« »Tschechengräfin« imenujejo »Freie Stimmen« od 17. t. m. blagopokojno soprogo bivšega našega prestolonaslednika Franca Ferdinanda, vojvodinjo Hohenberg! Gospodje okrog »Freie Stimmen« so padli očividno iz vloge! Pred par dnevi še so simulirali strahovito žalost nad tragično smrtjo prestolonaslednika in njegove soproge in se niso mogli zadosti naježiti nad tem, da žalujemo tudi Slovenci. Komaj pa so oveneli venci na grobu pokojnih, pa že na ta surov način, ki kaže vsako pomanjkanje resnične pietete, žalijo spomin te plemenite, visoke dame. So res pravi kavalirji g. Lackner et consortes!

Preiskave v Gorici. Policija je izvršila v Gorici hišne preiskave pri raznih tamošnjih narodnih društvih.

Industrijalec Puch †. Graški veleindustrijalec za kolesa, avtomobile itd., g. Puch je nagloma umrl v Zagrebu. Rajni je bil rodom Slovenec od št. Lovrenca v Slovenskih goricah.

Hitite, pomagajte si k sreči s takojšnjim naročilom turške srečke! Zrebanje se vrši že dne 1. avgusta, in kdor ne hiti, zamudi

priliko, v srečnem slučaju postati tega dne bogataš s 400.000 franki. — Pojasnila daje in naročila sprejema glasom današnjega oglasa za »Slovensko Stražo« gospod Valentin Urbančič, Ljubljana 7.

Bekštani. (Po vojski.) Kaj sedaj? Nasprotniki so delali z gospodarskim pritiskom in denarjem. Milonar Wietgenstein, ki je šele pred kratkim kupil Dietrichsteinova posestva (pravijo, da je žid!), je podaril za volitve 200 K, brnška luteranska firma menda 300 K, koliko »Südmark«, se ne ve. Zato so tudi beljaški fijakarji kar švigali sem in tja ter vozili nezavedne, zapeljane in odvisne volilce. Kar se nam poroča iz Brnce, je naravnost škandal. Tam se je naznanilo tovarniškimi delavcem dan pred volitvijo, da imajo drugi dan prosto tisti, ki smejo voliti, in da se jim izplača celi »šiht«. Zjutraj se jim je dalo listke, potem pa hajd na vozove v Malošče! Tam so oddali glasove pod strogo kontrolo navzočih hajlovcev, potem pa spet domov po druge »sužnje«, ker drugega kot sužnji ti delavci res niso. Tako se je oskrbnik, privandran pruski luteranec Schoch vozil najmanj desetkrat med Brnco in Maloščami, dokler ni ršpavil na volišče zadnje žrtve, napol pijanega kmeta, ki voli v prvem razredu! Ko je dan po volitvi prišla neka žena v fabriko po iverje (odpadke od oklesanega lesa), se ji je reklo: »Ta črni nič ne dobi jo! Neka uglednega gostilničarja so lovili s tem, da so pol leta v obilnem številu zahajali k njemu. Ker se jim pa mož ni vdal, ampak je ostal, kar je bil njegov pokojni oče, značajan katoliški Slovenec, so ga začeli pri vsaki priložnosti nesramno napadati in nobenega prejšnjih »prijateljev« ni več k njemu. Kaj sledi iz tega za nas? Je pač jasno. Ker naši kmetje, gostilničarji, obrtniki, rokodelci in delavci trpe radi tega, ker so naši, ker so zvesti naši katoliško slovenski pravdi, zato tirja naturna in božja ljubezen do naše lastne svete stvari, da jih ne nehamo trpeti. Kdor nasprotno trdi, o njem pač veljajo besede sv. pisma: »Kdor pa za svoje ne skrbi, je vero zatajil in je hujski od nevernika!«

Tolsti vrh - Guštanj. (Abstinentno gibanje.) To nam pa ni žal, da smo šli zadnjič k Osetu v Tolsti vrh; tako se še danes pogovarjajo tisti, ki so bili na zborovanju »Svete Vojske« pri Osetu. — In kako bi tudi ne, saj takega govora še nikdar nodeden tu blizu ni slišal. Polna dvorana občinstva je mirno poslušala izvrstni govor g. Puharja iz Ljubljane, ki je tako temeljito razložil posledice pijančevanja, da so vsem brez razlike stale solze v očeh. Koliko sto in tisoč nesreč se zgodi radi pijančevanja! Poglejmo v bolnišnice, norišnice, jetnišnice, sirotišnice, prisilne delavnice itd., povsod so ti siromaki večinoma prišli noter le radi pijančevanja. Koliko tisoč ljudi je nesrečnih le radi pijače, ker so jo nezmerno uživali. Koliko kmetij je prodanih, koliko beračev, samomorilcev in drugih nesrečnežev, ki jih je zapeljal alkohol v nesrečo, brezup. Ali ni že skrajni čas, da se začne delati proti nesrečnemu alkoholu, vražjemu »lumpanju«. — Tudi gostilničarju ni nič prijetnega, če pivec kriči in razgraja po gostilni, ker je v nevarnosti za poštene mirne goste in včasih tudi za svoje in drugih življenje. — Kdo gre rad v gostilno, kjer je pijana druhal? Kateremu treznemu človeku se ne gabi pijan človek, ki ne more obvladati samega sebe in se obnaša tako, da ga v treznosti polije rdečica. Če že za sedaj ni upanja za pridobivanje abstinentov, naj se vsaj dela med ljudstvom za boj proti pijančevanju, na delo za treznost in zmernost! — Taka zborovanja so za sedanji čas še najvažnejša, saj le trezen narod se more gospodarsko osamosvojiti, in kdor »dobro stoji«, ima tudi moč proti narodnemu in brezverskemu sovražniku. Le tam ima nemškutarija, štajercijanstvo veljavo, kjer se slovensko ljudstvo zastruplja z žganjem in splošnim pijančevanjem. — Abstinenca, treznost je prvi korak k sreči in blagostanju in narodno-katoliški zmagi! — Tolstovrški.

Bekštajn. (»Serbenfreund«.) Neki učitelj v tukajšnji občini je pred volitvami zabilil poštenemu našemu kmetu v obraz: »Sie sind ein Serbenfreund!« in še nekaj drugih sličnih očitkov. Po vsej pravici užaljeni našinec toži pri sodniji, toda beljaški sodnik od kloni tožbo, češ ni vredno, ni nič na tem! Našinec išče za pritožbo na viš-

jo inštanco odvetnika, a tudi ta — dr. Klemenčič — odkloni zastopstvo! Kje pa naj potem naši ljudje še iščejo pravice? Našo pošteno katoliško stranko se spravlja v zvezo s srbsko iredento in če se hočemo tega peklenkega očitka braniti, nas c. kr. sodnija noče slišati, med tera ko nasprotniki nemo-teno naprej hujskajo ljudstvo, da so »bindišarji« Ferdinand ubili! Ne, ne bomo molčali, posebno v tem slučaju ne! Hudobija nasprotnikov je dosegla vrhunec. Več je ne prenesemo! (To niso strankarji, to je navadna »banda«, kakor se je izrazil poslanec Jarc na taboru v Št. Jakobu. Do takih huj-skačev bodimo neprizanesljivi! Op. ured.)

Grebinjski kloster. V 24. številki časopisa »Mir« je bil objavljen dopis z mojim podpisom; v dotičnem dopisu sem na dveh slučajih iz moje fare na podlagi navedenih dejstev dokazal, da se pri ravnanju z nemškimi in slovenskimi bolniki v deželni bolnišnici rabi dvojna mera, da ste saj ti dve ženski kot Slovenki bili zaničevani in da se je kmetici M. S. za postrežbo več zaračunilo, kakor bi bilo po tarifu dovoljeno. Da bo ta dopis našel odmev od prizadete strani, sem pričakoval; toda da se bo ravnalo po načelu »si fecisti, nega« (kar si storil, utaji) in da bom v dotičnem dopisu deželnega odbora v »Klagenfurter Zeitung« in v »Kärntner Tagblattu« kot lažnik naveden, na to nisem bil pripravljen. Imel sem štirinajstdnevni dopust, s katerega sem se 11. t. m. vrnil. Doma sem našel izrezek iz »Klagenfurter Zeitung« in danes, 12. t. m., sem sprejel enako se glaseči izrezek iz »Kärntner Tagblattu«. Včeraj (12. julija) sem dal k sebi poklicati moža dose-daj še bolehe kmetice M. S. in danes (13. julija) je dotična kmetica nepoklicana sama prišla k meni. Kmetice M. R. mi ni bilo treba poklicati, ker to, kar sem o nji v 24. številki »Mira« objavil, sem od nje 11. aprila 1914 v njeni hiši v navzočnosti njenega moža na lastna ušesa slišal in na lastne oči videl, kar morem vselej s prisego potrditi; slišal sem namreč, kako je tožila radi grdega ravnanja v bolnišnici ravno zavoljo tega, ker je Slovenka; videl pa sem, da si je z obema rokama zakrila obraz in je ihtela kot majhen otrok. To je, slavni deželni odbor, **neovrgljivo dejstvo!** K temu še navedem sledeče: Včeraj (12. julija) se je moja dekla slučajno sešla v Grebinju z dotično kmetico, ki se je med raznim pogovorom izrekla pred mojo dekle: »V celovškem špitalu ravnajo posebno strežnice (vahtarce) s Slovincem tako, kakor bi Slovinc ne bil nič vreden. Bog pomagaj temu, ki mora noter iti.« To je zopet **dejstvo!** Moram sedaj omeniti, da sem se v prvem razburjenju, ko sem videl pred seboj kmetico kot podobo žalosti, odločil, da ta slučaj objavim. Toda mislil sem si »einmal ist keinmal« in javnost o tem »človeškem« ravnanju s kmetico M. R. nič ni izvedela. Ko pa mi je pri obedu na Telovo moj ključar P. S. na vprašanje, kako gre njegovi ženi, razlagal, kaj je ona zato, ker je Slovenka, v deželni bolnišnici pretrpela, in ker je kot naročnik »Mira« to ravnanje v »Miru« sam hotel objaviti, sem ta posel jaz prevzel. Kar je bilo objavljeno v 24. številki »Mira« radi njegove žene, mi je njen mož vpričo grebinjskega gospoda župnika v župnijski pisarni napovedal, kar sem si takoj s svinčnikom na papir zabeležil. Ta ključar je bil še od nas obeh župnikov opozorjen, da naj pove le čisto resnico, ker ta zadeva more imeti posledice. Včeraj pa, ko sem ga glede izjave deželnega odbora vprašal, ali vztraja na svojih prvotnih podatkih, je odgovoril odločno: »da« in je še marsikaj dopolnil; radi denarja je pa dejal, da ni izključeno, da je mogla njegova grozno zbegana žena kje v Celovcu nekaj denarja izgubiti in da je v resnici domov namesto 45 K le 12 kron prinesla,

tedaj da bi bilo predstojništvo bolnišnice za pet dni postrežbe zaračunilo 42 K. Toda o tem še pozneje. Ključar mi je dejal, da se menda tudi z drugimi bolniki preveč humano (počloveško) v bolnišnici ne ravna, ker je sam tam slišal, kako je neki uslužbenec bolnišnice same (lepo oblečen mož) nekemu zdravniku rekel: »Mit groben Worten werden sie die Kranken nicht heilen!« Njegova žena mi je danes izjavila, da ji je bilo sicer hudo, ko so ji dajali v želodec cev, toda hujše je bilo, ker jo je med to operacijo zdravnik s pestjo neusmiljeno v obe čeljusti **udaril**, najhujše pa so bile zraven besede: »Ist halt eine windische Baben«; besede pa: »dum«, »Tocker« je slišala večkrat med to operacijo. Zdelana, zmerjana, je ta uboga žrtev pravila dvema strežnicama dobesedno: »Ali smo mi Slovenci tako zavrženi, da so Nemke modrejše kakor mi Slovenke, morda je nemški denar več vreden kakor slovenski?« — Bolnica je bila pripravljena ostati tam vsaj 12 dni, da bi zdravniki spoznali njeno bolezen, toda nečloveško ravnanje jo je v petih dneh naglalo iz bolnišnice. In šla je iz bolnišnice bolj bolna kakor noter. Ko je šla po ostali prej položeni denar k blagajni, je bila tako izmučena, da ni vedela prav, kaj se ž njo godi, to pa gotovo vé, da je od blagajne sprejeti denar stisnila v pest in tik pred bolnišnico zavezala v ruto z računom vred, ne da bi denar natanko preštela; in ko je prišla domov, je njen mož ta denar iz ročnega kovčega (torbe) vzel in našel le 12 K; — za vožnjo iz Celovca domov je imela kmetica posebni denar. Njenemu možu se pa račun in domov prinesena mala vsota denarja ni zdela prav in je račun poslal omoženi hčeri M. N. v Hüttenbergu, da bi ona v bolnišnici poizkusila dobiti nazaj, kar se je po njegovem mnenju preveč plačalo. Vse tukaj navedeno so dejstva, ker sta oba soproga pripravljena vse to tudi pred sodnijo pod prisego izjaviti. — Pisal sem danes zgoraj omenjeni hčeri M. N. za račun, če ga ima v roki, in mislil sem šele potem moj prvi dopis zagovarjati, toda ko sem že v dveh ali morda več časnikih prijet (tudi v »Freie Stimmen« seveda. Op. ured.), zato takoj, kar vem neovrgljivo, objavljam. Če bi se račun s prinesenim denarjem ne ujema, če je bolnica nekje vendar nekaj denarja izgubila, pade krivda na nečloveško ravnanje ž njo v bolnišnici, ki jo je popolnoma zbegalo. Radi tega ravnanja z bolnico sta tudi oba zakonska materijelno oškodovana. Ravnalo se je tedaj z obema bolnicama neusmiljeno, ker ste obe Slovenki, in to je punktum saliens. Hic Rhodus, hic salta. — Kloster, 13. julija 1914. — Jakob Kindlman, župnik.

Iz Globasnice na Koroškem. V številki 20. z dne 28. junija se nahaja v »Štajercu« neki dopis, kateri se peča na neolikan in surov način z mojo osebo. V tem dopisu se sumi, kakor da naš vodovodni račun ne bi bil v redu. Jaz na ta dopis nisem nameraval odgovoriti, ker smatram pod svojo častjo, da bi se z listom, kakor je »Štajerc«, sploh pečal. Vendar pa hočem po nasvetu svojih prijateljev stvar nekoliko pojasniti, da se uvidi, s kakim zakatnim in hinaškim namenom je oni članek pisan, in na kateri stopnji stoji »Štajerc« in njegov dopisnik. Tedaj k stvari! Dopisun bi moral prvič vedeti, da pri stavbi vodovoda ni imel opraviti občinski odbor, ampak stavbeni komite, in v istem komiteju je bil tudi eden izmed vaše stranke. Proračun je bil sklenjen, preden se je vodovod pričel delati. Vendar se je moral pa projekt izpremeniti in sicer na zahtevo predstojnika melioracijskega urada, gosp. nadinženerja Putza, kateri je to smatral za potrebno in ker stari projekt ni ustrezal tehničnim zahtevam. To ve dobro vaš zastopnik v komiteju in tudi cela vaša stranka. Zaraditega stoji končni račun drugače in nekoliko više, kakor se je delo oddalo. Definitivno bo račun sklenjen, kakor hitro se bo rešila prošnjá, katero smo vložili

na ministrstvo. Računi ležijo vsakemu interesentu ob uradnih dnevih na vpogled, ker nam se ni treba nikogar bati, ne tako, kakor vi z vašim računom v Šmohoru, pri katerem je morala c. kr. žendarmerija posredovati. Na vaše surove in neolikane opazke nečem odgovarjati in tudi ne tožiti, ker bi bila to za vas prevelika čast in ker se mi smili vaša krava. Taki dopisniki, kateri pometajo vedno pred tujimi vratmi in ne vidijo vagona smeti pred in v lastni hiši, označijo docela sebe in tudi svoj list. Dober tek! — Ferdo Kraiger, župan.

Velikovec. (Nemški protestni shod), katerega je koroško »Nemško društvo« zadnjo soboto dne 18. t. m. zvečer v tukajšnji mestni telovadnici priredilo, se je klavrno obnesel. Z velikimi lepaki so teden dni vabili na ta shod zoper »Slavisierungsbestrebungen«, ali po natančnem štetju je bilo na shodu samo 122 oseb navzočih. Celo dva najimovitejša trgovca se nista odzvala vabilu. Mestni trgovci in obrtniki, ki večinoma živijo od slovenske okolice, so sili vednega šuntanja zoper slovensko prebivalstvo, katero vprizarjajo navadno ljudje, ki svojo zagotovljeno plačo v davkariji dobivajo in ne poznajo težave življenja. Kot govorniki so nastopili celovski dr. Pflanzl, potem znana poturica posestnik Glančnik iz Št. Štefana, ki, kakor kaže potreba, zdaj nastopa kot zastopnik koroških Slovencev, zdaj zopet kot velik Nemec, ki prekaša v zagrizenosti najhujšega Velenemca. O Zepej, kako si smešen Tretji govornik je bil od vere odpadli in zdaj oženjeni bivši katoliški duhoven **Keuschnig**. Shoda se je udeležil tudi nemški katehet g. Almer; nahajal se je pač v lepi družbi! Po shodu so na trgu zapeli še »Die Wacht am Rhein«, in smešne komedije je bilo konec!

Št. Lenart pri sedmih studencih. (Vlomi) se v naši fari strašno množijo. Pretekli teden so neznani uzmoviči vlomili kar na štirih krajih. V enem slučaju so pozvali policijskega psa iz Št. Vida, a je mogel slediti le do postajice. Tat se je odpeljal z vlakom. Dosedaj se ni še posrečilo orožnikom, ujeti kakega »šelma«. — Širi se tudi huda svinjska kuga, ki je že marsikatero žrtev pobrala iz naših hlevov.

Železna Kapla. Za »Slovensko Stražo« se je v hotelu Gregorhof, ob priložnosti nove maše č. g. Iv. Sadolška nabralo 53 K. Da se je moglo toliko nabrati, se je treba posebno zahvaliti gdčni Marici Prušnik, ki je tudi zdaj kakor že tolikokrat pri podobnih priložnostih pogumno beračila z nabiralnikom. Bog daj nam le več takih zavednih in požrtvovalnih deklet! Hvala gre tudi hrvatskim letoviščarjem dotičnega hotela, ki so z velikimi darovi pokazali svojo vzorno narodno slovansko zavest in požrtvovalnost.

Kokje pri Dobrlivasi. (Cerkvena slavnost.) Minulo nedeljo, na god sv. Mohorja in Fortunata, so mil. g. prošt iz Dobrlivasi v naši cerkvi med gromenjem možnarjev slovesno blagoslovili tri prenovljene oltarje. K tej izredni slavnosti je prihitelo k naši prijazni cerkvi mnogo njenih prijateljev od blizu in od daleč. Celo iz daljnega Pliberka je prišel naš rojak gospod Franc Reš, rojen Kokjan, da še enkrat pred smrtjo, kakor je sam rekel, vidi svojo ljubljeno rojstno cerkvo v praznični obleki. Prenovljenje oltarjev je delo našega umetnika gospoda Martina Lubeja iz Pliberka (Golešovega naslednika). Izvršil je to svoje delo v našo največjo zadovoljnost. Zato smatramo tudi za svojo dolžnost, da ga vsem bralcem »Mira« kar najtopleje priporočamo. Kokjani so sedaj lahko ponosni

Steckenpferd- lilijnomlečnato milo

stoj ko prej neutrpno za racionalno oskrbo polti in lepote.
Vsakdanja priznalna pisma. Po 80 h se dobiva povsod.

PALMA

neporušni

kavčukov podpetnik

na svojo cerkvico, ki je najlepša podružnica v celi fari. — Tem potom pa moramo izreči tudi svojo najsrčnejšo zahvalo našima vrli-ma cerkvenima ključarjema Jož. Star-mušu in Ign. Cundru, ki sta se toliko trudila za prenovljenje oltarjev in nista prej odnehala, dokler se jima ni izpolnila ta njuna srčna želja. Čast in hvala pa tudi vsem plemenitim kokjiškim kmetom, ki so, četudi težko, a kljub temu radi vsak po svojih močeh prispevali, da so se mogli po-kriti stroški prenovljenja oltarjev. Taka po-žrtvovalnost je tem bolj hvalevredna, čim redkeje se najde v današnjem v verskem oziru tako mrzlem času. Naj jim bosta zato vneti priprošnjika sv. Mohor in Fortunat.

Borovlje. Saj pravimo! Kamor vtaknejo naše nemškutarske glave nos, začne smrde-ti! Lumparij, ki so jih uganjali že stebri »nemških« Borovelj, kar ne moremo poza-biti. Stara rihta nikoli ni dobra pogreša. »Grazer Tagblatt« ali kakor ji že pravijo, »Graška Urša«, je spustila dolgo lamentaci-jo, polno solz iz strahu pred Kranjci, ki vedno vdirajo preko Karavank. Gospoda naj se le spomni: Kranjci so veseli, da se skozi Karavanke ne vidi, da jim ni treba gledati borovškega nemškutarskega teatra; kaj pamet-nega bi se tu ne naučili. Dopisnik v »Urši« se zaleti najprvo v neko osebo, kateri očita radi goljufije prestano kazen. Ta gospod nam ni znan, zato pa se čudimo, zakaj ne stoji tu ime domače zgodovine — Hess! Wa-rum denn in die Ferne schweifen? Ali ima dopisnik tako slabo maslo na glavi, da so mu že ušli spomini na preiskave radi »Man-licher-Schönerer«? Mi bomo o tem še govo-rili; po Borovljah nekateri jeziki norejo utihniti, mogoče se stvar še enkrat spravi na dan. Pa ubogi »Wirtschaftsverein«, ki daje gospodom toliko skrbi! Hvala dopisni-ku za odkritost! Če bi namreč pisali mi, kakšna polomija preti tej zadrugi, bi se nas takoj označilo kot lažnjike in bogve kaj še. Torej smo na jasnem: »Wirtschaftsverein — Südmark — Große Opfer — Tiefstand — die bedenklichsten Folgen.« Treba le še, da za-stor pade in komedija je končana! Dopisnik se trudi dobiti tolažbo v tem, da se je pri reviziji izkazal pri neki drugi borovski za-drugi znaten pogrešek. Prihranil bi nam vprašanje in dvome, ko bi povedal sam, ali se je zgodilo to pri puškarski zadrugi ali mogoče pri »Rosentalerkasse«; drugod bi zastonj iskali tak nered. Ako bi bil dopisnik »Graške Urše« pošten, bi poročal sam res-nico ter nam prihranil delo, mogoče bi bila tako njegova vest nekoliko manj kosmata. Hudo ga bode v oči tudi razširjanje puškar-skega podjetja Peter Wernig. Čudno, da iz svojega polomljenega kota v svoji zabitosti še opazi tak napredek. Pa to menda ne iz-vira iz ljubezni do tvrde? Svetujemo do-pisniku in njegovim pajdašem, naj nas Slo-vence pustijo pri miru, sicer smo primorani, posvetiti tudi v temnejše kotičke. Ako veli-kim glavam že resni časi ne razvedrijo me-glenih možganov, naj si jih, če so že tako zakajeni, okrtajo z omovcem.

Najstarejša eksportna
tvrda ur, zlatnine in
srebrnine

F. ČUDEN
Ljubljana 228
Prešernova
ulica 1
pošlje brezplačno vsa-
kemu svoj

VELIKI GENIK.

Lastna tovarna ur v Švici.

Letno se razpošlje več tisoč ur na vse strani sveta.

Glasnik Slov. kršč. socialne zveze.

Društvena naznanila.

Romarski vlak na Sv. Višarje. V nede-ljo, dne 26. julija, ob 9. uri 50 minut vozi po-sebni vlak na Sv. Višarje iz Spodnjega Drav-berga. Vseh udeležencev bo okrog 500. Vsi udeleženci se nujno prosijo, da vstopijo na-tančno na tisti postaji, kjer so se javili. Kar-

te se na postajah ne bodo dobile. V Spod-njem Dravbergu bo zastopnik Zveze Jožef Vajncerl čakal romarje in spremljal vlak. Na Sv. Višarjah bo govoril č. g. kanonik Umnik. — Slov. kršč.-soc. zveza.

Dve veliki skupščini. Dne 2. avgusta priredi S. K. S. Z. dve veliki skupščini na Strmci pri Lipi in pri Sv. Križu nad Spod-njim Dravbergom. Spored za Strmec: Ob 9. uri je slovesna sveta maša s pridigo. (Pri-diguje dr. Lambert Ehrlich: V spomin pre-tresljive smrti prestolonaslednika Franca Ferdinanda.) Po cerkvenem opravi-lu je velik ljudski shod pred cerkvijo. Govori: 1. g. Franc Zeichen: Ljubezen Slovencev do Av-strije. 2. G. Franc Krigl: Pomen slov. kršč.-soc. zveze. — Točno opoldne bo cela pri-re-ditev končana. Vabimo Slovence iz cele oko-lice (Dvor, Kostanje, Domačale, Skočidol, Po-dravljje, Lipa, Rožek, Vrba). Pridite in izka-žite svojo ljubezen do velike naše domovine, do Avstrije. — Spored za Sv. Križ: Predpol-dne bodo sv. maše, in sicer bo zadnja maša ob 10. uri s pridigo. Po cerkvenem opravi-lu bo velik shod pred cerkvijo pod lipo. Govo-ri-la bosta č. g. Franc Smodej (Umor prestol-onaslednika in verni Slovenci) in dr. Val. Rožič (Spomin na ustoličenje koroških voj-vod). Zveza vabi vse okoliške Slovence na veliko udeležbo. — Pozivljamo nadalje naše ljudstvo, naj sprejme ta dan sv. zakramente v zadoščenje za strašen zločin v Sarajevu. Na Strmci in pri Sv. Križu bo priložnost za spovedovanje.

V nedeljo, dne 26. julija, vsi v št. Janži Slovenska kršč.-soc. zveza priredi v nedeljo, 26. jul., skupno z izobraževalnim društvom v št. Janžu veliko slavlje. Blagoslovila se bo nova društvena zastava, pod katero se bodo zbirali naši vrli, poštteni Rožani v št. Janžu, Podsinjivasi in okolici. Predpoldne ob de-veti uri bo slovesna sveta maša. Pridigo bo imel dr. Lambert Ehrlich. Po pridigi se blagoslovi zastava. Po cerkvenem opravi-lu bo shod v št. Janžu v gostilni Činkovič. Govo-ri-l bo g. dr. Valentin Rožič: O ljubezni Slo-vencev do Avstrije in o umoru prestolona-slednika. Ako bo dopuščal čas, bo nastopil še drugi govornik. Popoldne bo tombola in ljudska veselica. Za tombolo je pripravlje-nih veliko koristnih dobitkov. Prva tom-bola bo trimesečni mrjasec najboljši kranj-ske pasme. Rožani! Pridite v velikem šte-vilu!

Prevalje. V nedeljo, dne 2. avgusta, ima slovensko delavsko društvo po prvi maši mesečno zborovanje s predavanjem, na ka-tero prav uljudno vabi vse ude. Tudi udje strokovne zveze lahko plačajo članarino.

Malošče. Katol. slov. izobraževalno dru-štvo za štebenjsko faro vabi tem potom k društveni veselici, ki se bo vršila dne 2. av-gusta, popoldne ob štirih v Motličevi gostil-ni v Maloščah. Prišel bo govornik iz Celov-ca. Na sporedu je tudi majhna tombola; šte-vilke za tombolo se oddajajo tudi že v pred-prodaji. Uprizoril se bo tudi majhen šaljav prizor. Med veselico bodo godli naši mladi tamburaši. Vsi prijatelji našega mladega društva in tudi drugi, ki želijo par ur pri-jetne zabave, naj prihite 2. avgusta v Ma-lošče!

Št. Lipš. Tukajšnje slovensko izobraže-valno priredi v nedeljo, dne 2. avgusta, po-poldne ob 4. uri pri Železniku v Kršnivasi shod. K udeležbi vabi odbor.

Agrarno - političen tečaj za odbornike kmetijskih društev, preč. duhovščino, gg. učitelje in učiteljice ter vse, ki se za zgorajš-nje predmete zanimajo, priredi »Slov. kršč.-sov. zveza« v »Ljudskem domu« v Ljubljani od 3. do vštete 7. avgusta t. l. Tečaj je ve-like važnosti, zato je pričakovati obilne ude-ležbe. Priglasiti se je takoj na na-slov: Slov. kršč. - soc. zveza v Ljubljani. Udeležencem, ki želijo, pre-skrbi Zveza hrano in prenočišče proti dnevni odškodnini 3 K, za vse dni skupaj z vstop-nino vred pa 15 K. Denar za hrano in preno-čišče je treba poslati naprej obenem s pri-javo. Kdor ne reflektira na to, da se mu pre-skrbi hrana in prenočišče, plača za ves čas 1 K vstopnine, nakar dobi izkaznico. Za te-čaj so pripravljena tako odlična predavanja in načrti, da bi vsaka župnija morala po-slati na ta tečaj vsaj eno ali več oseb, delu-jočih v naših izobraževalnih in gospodar-skih organizacijah. Prosimo zato takojšnjih

mногоštevilnih priglasil. — Odbor »Sloven-ske kršč.-soc. zveze«.

Književnost.

Narodne igre je začela izdajati »Sloven-ska Straža« v Ljubljani. Prvi zvezek je rav-nokar izšel in obsega: »Vmeščenje Valuka« za gorotanskega kneza in vojvodo pri Gospe Sveti na Koroškem okoli leta 620. po Kr. roj-styu s staroslovenskim poganskim obred-nim praznikom, in »Štempihar«, zgodovin-ski igrokaz v treh dejanjih. Uprizoritev obeh iger je dovoljena, ako se kupi prvega zvezka vsaj 12 izvodov. Naročajte prvi zvezek »Na-rodni iger«, pripravite se za jesensko se-zono na naših odrih. Prvi zvezek velja samo 80 vin., po pošti 10 vin. več, in se dobi samo pri »Slov. Straži« v Ljubljani.

Sreča in bogastvo ni toliko vredno kot telo, ki ne občuti nikakih bolečin. To občutijo posebno tisti, ki trpe revmatične, protinske in nevrvalgične bolečine, bodenje, trganje, bolečine v ledjih (Hexenschuß), po-dagro, išias itd. Tem ljudem povemo, da mnogi zdrav-niki proti takim bolečinam rabijo Fellerjev rastlinski esenčni fluid z znamko »Elza-fluid« in ga priporočajo. 12 steklenic tega že dolgo preizkušnega domačega zdravila razpošilja franco za 5 kron lekarnar E. V. Feller. Stubica, Elzatrž št. 67 (Hrvaško), kjer se ob-enem lahko naroči staro preizkušeno lahno in gotovo delujoče odvajalno sredstvo Fellerjeve rabarbarske kroglice z znamko »Elza kroglice«, 6 škatlic za 4 K.

Spособne zastopnike, dobro vpeljane, za obisk zasebnikov, sprejme proti visoki proviziji svetovno-znana tvornica sukna. Ponudbe na naslov: Mnih. Hradišče, Češko, poštni predal št. 11.

Kajža z inventarjem vred, v vernberški občini, je na prodaj za 6000 kron zaradi družinskih razmer. 1000 kron lahko ostane vknjiženih. Več pove Jos. Lesjak, obč. tajnik v Vernbergu, p. Podravlje, Koroško.

Loterijske številke:

Dunaj, 18. julija 1914: 23, 73, 79, 19, 69.
Trst, 15. julija 1914: 71, 75, 50, 87, 20.

Tržne cene v Celovcu

16. julija 1914 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg				80 litrov (biren)	
	od		do		K	v
	K	v	K	v		
Pšenica	—	—	—	—	—	—
Rž	21	67	22	68	13	—
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	25	40	28	20	13	—
Oves	17	68	18	52	6	30
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	35	14	22	—
Turščica	—	—	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—	—	—
Fižola, rdeča	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	—	—	—	—	—	—
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	4	80	6	—	—	—
„ kisló	4	—	5	—	—	—
Slama	5	—	6	50	—	—
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	26	—	—
Smetana, 1 „	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje) . . . 1 kg	2	80	3	20	—	—
Sur. maslo (putar), 1 „	2	60	4	—	—	—
Slanina (špeh), pov. 1 „	2	10	2	30	—	—
„ sur. 1 „	1	90	2	10	—	—
Svinjska mast . . . 1 „	2	20	2	40	—	—
Jajca, 1 par	—	16	—	20	—	—
Piščeta, 1 par	2	80	3	60	—	—
Race	—	—	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	2	70	3	20	—	—
30 „ „ mehka, 1 „	2	50	3	—	—	—

Živina	Počrez		100 kilogr.				Priglasilo	Prodalo
			živa		zaklana			
	od	do	od	do	od	do		
v kronah								
Konji	—	—	—	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	—	—	—	—
Voli, pitani	—	92	—	—	—	—	1	1
„ za vožnjo	366	450	—	—	—	—	11	4
Junci	—	—	—	—	—	—	1	—
Krave	310	480	70	74	—	—	30	20
Telice	320	—	—	—	—	—	2	2
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—	—	—
Praseti, plemena	18	56	—	—	—	—	240	200
Ovca	—	—	—	—	—	—	—	—
Koze	—	—	—	—	—	—	—	—

Učenca

z vso oskrbo in hrano sprejme takoj **Em. Waidbacher**, pasar, zla-tar in srebrar v Celovcu, Burggasse št. 12. Slovenec z dežele ima prednost.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

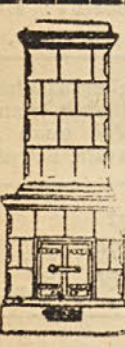
Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

ORGLE

še prav dobre za kako podružno cerkev,
se takoj po ceni prodajo. Več pove cer-
kveno predstojništvo v **Skočidolu**, pošta
Podravlje (Föderlach), Koroško.

Lepa kmetija

tik farne cerkve in trirazredne šole s približno 30 orali
zemljišča in dvema lepima sadnima vrtoma, vse v
ravni legi, se z živim in mrtvim pohištvo pod zelo
ugodnimi pogoji takoj prodajo. — Pojasnila daje **Jernej
Pihler v Skočidolu**, pošta **Podravlje** (Föderlach), Kor.

J. WIESAUER
lončar v Celovcu
Živinski trg šte. 9
priporoča peči, štedilnike, stenske
obklade, kuhinjske posode.
Točna izvršitev vsakovrstne poprave.

V nadarbinskem gozdu v **Slov. Plajberku**
se bo dne **28. julija 1914** ob **9. uri** dopoldne
na dražbi prodalo

970 fm lesa

Natančnejši podatki se zvedo v župnišču
v **Slov. Plajberku**.

Nadarbinsko predstojništvo v **Slov. Plajberku**.

V zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu
je nanovo izšla knjiga:
**Življenje svetnikov
in svetnic božjih.**
Spisala dr. J. Rogač in M. Torkar.
Dva dela, druga izdaja.
Cena: Mehko vez. K 8.—, za družnike
K 6.—, po pošti franko K 1.— več. —
V dva dela trdo vez. z usnjatim hrbtom
K 12.—, za družnike K 8.—80, po pošti
franko K 1.— več.

Sirup s sidrom Sarsaparillae
compos.
Zdravilo za čiščenje krvi. Steklenica K 3-60 in 7-50.

LINIMENT S SIDROM capsici compos.
Nadomestilo za Pain-Expeller s sidrom
Bolečine odpravljajoče mazilo!
pri prehlajenju, revmatizmu, protinu itd. itd. —
Steklenica K — 80, 1-40 in 2.—.

ŽVEPLENO MAZILO S SIDROM
lajša srbenje pri lišajih itd. — Lonček K 1.—

Dobiva se skoro v vseh lekarnah ali naravnost v
Dr. Richterjevi lekarni „Pri zlatem levu“
Praga I, Elizabetina cesta 5.

Absolutno zjamčeno
pristno vino.
Kmetijsko društvo v Vipavi na Kranjskem oddaja
vsled priporočila knezoškofijskega ordinariata pristna
bela **mašna vina**, letnik 1912 po 56—60 K, letnik 1913
po 40—45 K, postavljeno kolodvor Ajdovščina. Sortirano
vino rizling po 60 K, beli burgundec po 70 K, „Zelen“
po 80 K. — V zalogi je tudi **tropinsko žganje** liter po
K 2-30. — Kleti nadzoruje vipavski dekan. — Sprejmejo
se zanesljivi zastopniki za razprodajo.
Kmetijsko društvo v Vipavi.

Za obolele živce se kot domače zdravilo z uspehom rabi
Ganglional-čaj.
Ta čaj miri živce, odpravlja bolečine,
tvori kri, zabranjuje krče, prinaša spanje,
pospešuje telesno moč in poživlja ter
pospešuje prebavo.
Proti vpošiljavi 3 K se dobiva ta čaj franco pri
c. in kr. dvornem dobavitelju
Mr. Julij Bittner, lekarnarju v Reichenau, Nižje
Avstrijsko, ali pa po lekarnah.
Navodilo v štirinajstih jezikih.

JANEZ PICHLER
klobučar v Celovcu
Wienergasse št. 4
priporoča svojo veliko
izbiro
moških in ženskih klobukov v vseh kakovostih in barvah po niz-
kih cenah. Dobra, realna postrežba.

Prva južnoštajerska vi- narska zadruga v Celju.

Zadruga ima v zalogi vsakovrstna bela in rdeča za-
jamčeno pristna južnoštajerska namizna vina najboljšje
kakovosti po zelo nizkih cenah.

Čisto posebno pa še opozarja na sortimentna fina
vina v buteljkah.

Zahtevajte cenike! Prepričajte se s poskušnjo!
Obiščite naše kleti!

Gostilničarji! Ogibljite se brezvestnih tujih agentov,
ogrskih in laških vinotrzcev in naročite vino pri doma-
čem podjetju južnoštajerskih vinogradnikov.

Paramenti!

Mašna oblačila v preprosti in
tudi v bogati
opremi, dobro blago in poceni.
Plašči za cerkvenika in ministrante,
ovratni plašči in štole zelo ceno.
Šmizete v različnih oblikah od 1 K
naprej. — Komplet z ovrat-
nim trakom od K 2.— do K 2-80,
kakršen je izdelek.
Bireti v vsakršni obsežnosti po K 3-80,
K 4.—, K 4-80.
Rožaste svetilke za večno luč za paten-
tovani steni.
Prosimo, da poizkusite, in prepričani smo, da
bode te stalen odjemalec
oddelka za paramente, knjigarne in trgovine
Jožefovega društva v Celovcu.

Vse blago iz prahu, kislino proste in
neobtežene svile z barvanimi nitmi.

Slovenski molitveniki, cerkvene muzikale,
tudi Hladnikov.

Vsakdo mora zadeti!

400.000 in 200.000 frankov znašajo glavni dobitki
turških srečk.

6 žrebanj vsako leto! Prihodnje žrebanje **1. avgusta.**

475.000 oziroma 375.000 kron, ozir. frankov in lir znašajo vsakoletni glavni
dobitki skupine **5 oziroma 3 izbornih srečk.**

13 oziroma 9 žrebanj vsako leto! Prihodnje žrebanje **1. avgusta.**

Mesečni obrok od K 4.— naprej. — Za cenjene naročnike so določene
nagrade in premije!

Pojasnila daje in naročila sprejema za „Slovensko Stražo“

Valentin Urbančič, Ljubljana 7.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Delniška glavnica K 8.000.000.

Rezervni fond okroglo K 1.000.000.—.

Denarne vloge na
knjižice se obre-
stujejo po

4 1/2 %

od dneva vloge
do dneva vzdiga.
Rentni davek
plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in
vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke
proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavelje.
Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstu,
Sarajevu, Gorici in Celju.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

po dogovoru od **4 1/2 %** naprej.

Izhaja

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in po-
šiljajo uredništvu lista »Mir«
v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3. do 4. ure po-
poldne.

Rekopisi naj se samo po eni strani
lista napišejo, druga stran naj bo
prazna.

Rekopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor pri-
ložiti poštno znamko.

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno
pod napisom:

Upravištvu lista »Mir«
v Celovec,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje
naprej.

Za Inserate se plačuje po 20 vim.
od garmond-vrste vsakekrat.

MIR

Glasiło koroških Slovencev

Leto XXXIII.

Celovec, 25. julija 1914.

Št. 29.

Tabor v Št. Jakobu v Rožu.

(Konec.)

ZA ŠOLO.

Gospod župnik Ražun je govoril na ta-
boru o naših šolskih zahtevah. Izvajal je
takole:

Govoriti mi je o naši šoli! — Zgo-
dovina nam pripoveduje o cesarju Julijanu,
ki mu je dala priimek »odpadnik« raditega,
ker je odpadel od krščanske vere ter po-
stal pogan ali ajd.

Imenovani cesar, ki je živel pred več
kakor 15 stoletji, je bil rojen in vzgojen v
krščanski veri — pa ničesar ni bolj sovra-
žil kakor Kristusa in njegovo sv. vero. Pri-
povedujejo, da si je za namen in geslo svo-
jemu vladanju določil: »Izkopati grob
Galilejcu« — Galilejca je namreč zaničljivo
imenoval našega Zveličarja.

Dokler Julijan ni še bil sam svoj, se je
hlínil za dobrega kristjana: nazunaj se je
obnašal in živel kot kristjan, v svojem srcu
pa je že takrat bil popolen nevernik. Ko
pa je l. 361. postal cesar, se je tudi nazunaj
pokazal takšnega, kakršen je bil v srcu: po-
kazal se je zagrizenega pogana in je strast-
no sovražil in tudi preganjal krščanstvo.

Kakor vsak odpadnik, vsak renegat so-
vraži najbolj to, od česar je odpadel, tako
je tudi Julijan smrtno sovražil ono krščan-
sko vero, ki jo je v svoji mladosti imenoval
svojo vero, jo je skušal za vsem zatreti ter
mesto nje zopet vpeljati poganstvo. Kopal
je grob Galilejcu.

Da to doseže, je Julijan povsod zapo-
stavljaval kristjane, poganе, nevernike pa je
povsod protežiral in je kristjanom za-
prl vse krščanske šole in je s po-
stavo prisilil krščanske otroke, da so morali
hoditi v poganske, brezverske šole.

Koliko in kaj je cesar Julijan s svojo
odredbo dosegel, povem ob koncu. Sedaj pa
vam hočem pokazati, da je Julijanovo po-

četje prav na las in do pičice podobno temu,
kar naša vlada in naše šolske oblasti na
šolskem polju uganjajo z nami koroškimi
Slovenci (Pritrjevanje.) Julijan je kopal
grob Galilejcu, naša šolska oblast pa nam
koplje grob z utrakvističnimi šolami. (Pri-
trjevanje.)

Saj je jasno in spričano, da naša vlada
s svojimi šolskimi organi z utrakvistično
šolo noče nič več in nič manj, kakor nas
koroške Slovence ponemčiti, to je: nas na-
rodno ubiti, nas pokončati do zadnjega.

Seve tega navadno ne pripoznajo, am-
pak na vso sapo zatrjujejo, da nam z utra-
kvistično šolo hočejo le dobro: naučiti nas
nemščine. Ko so Turki morili kristjane, so
jim tudi klicali: bratec, ne boj se me; nič
hudega ti ne storim. Ko so pa katerega do-
bili v pest, so vsakemu odsekali glavo.

Pa če hudobne namene utrakvistične
šole še tako prikrivajo, jim resnica vendar
le večkrat uteče na beli dan; volk je pač
prevelik, da bi mogel cel zlesti v ovčjo kožo;
če že vse drugo zakrije, požrešni gobec ven-
dar še naprej in naprej steguje iz ovčje
kože (viharno pritrdjevanje), ker ne more za-
držati svoje nenasitljive požrešnosti. Tuin-
tam le eden ali drugi preširoko zazija in
izblebeta, da je namen utrakvistične šole,
koroškim Slovincem izkopati grob.

Tako n. pr. je znano, da se je pred-
prejšnji c. kr. deželni šolski nadzornik
Gobanc izrazil nasproti nekaterim ce-
lovškim gospodom, katerim je ponemče-
vanje Slovencev na Koroškem prepočasí
napredovalo, tako-le: »Gospodje, to delo
(ponemčevanje) pa le mirno prepustite
utrakvistični šoli!« — Pa tudi naš gospod
okrajni šolski nadzornik Moro je izdal,
da se šolskim oblastem predvsem gre za
ponemčevanje in ne za učenje nemščine.
Naša »Narodna šola« ima namreč od c. kr.
deželnega šolskega sveta pismeno dovolje-
nje, da se pri nazornem nauku v drugem
šolskem letu sme učiti tudi nekaj nem-

ščine, to je: šolarjem, ki hodijo že drugo
leto v šolo, sme učitelj povedati, da je miza
Tisch, riba pa Fisch... G. Moro pa je to
prepovedal — krajni šolski svet se je proti
nadzornikovi prepovedi že januarja t. l.
pritožil na c. kr. deželni šolski svet, ki pa
še do danes ni odgovoril, dasi smo za odgo-
vor že dvakrat prosili. (Klici: Oho! Čujte!)
Na eni strani toliko kričijo in poudarjajo
nemščino, da se bodo vsi otroci na njej za-
dušili (pritrdjevanje), na drugi pa nam je ne
dovolijo, če se je Slovenci res hočemo
naučiti!

Ne, ne, ne za nemščino, za
našo narodno smrt se gre tistim
gospodom in oblastim, ki nam
vsiljujejo utrakvistično šolo,
in za nič drugega! (Viharno pritrdje-
vanje.) Zato nam zabranjujejo slovenski
pouk in nas pitajo in dušijo z nemškimi
knjigami in nemškimi, takimi učitelji, ki
slovensko ali res ne znajo ali pa nočejo
znati. Za tisti malenkostni pouk v sloven-
skem jeziku, ki ga nam prisiljeni le še pri-
puščajo, pa nastavljajo učitelje, ki v to niso
usposobljeni in niso sposobni. To je vzrok,
zakaj da pravi, resnični, poučeni Slovenci
utrakvističnih šol ne marajo.

Da boste spoznali, kaj hoče deželni šol-
ski svet in vsi, ki so pod komando nemške-
ga Volksrata, Vam dokazuje tudi to-le:
Leta 1910. je deželni šolski svet
zahteval, da se mora na vseh
tistih šolah, ki so nemško or-
ganizirane, učiti krščanski
nauk nemško (urnebesno ogorčenje in
klici: Škandal!), kakor n. pr. v Tinjah,
kjer je po uradnem štetju 99%
slovenskih otrok. (Ponovno ogorče-
nje.) To nam mora odpreti oči, da hočejo
tisti, ki nas sovražijo, izkopati za nas jamo,
v katero bi nas radi zagnili.

Pa vendar, pravijo, ni tako hudo, ho-
čemo Vam le dobro. Toda dejanja govorijo
drugače, kakor njihove besede. Saj ve-

Podlistek.

Poglavje iz nenatisnjene povesti.

Spisal Ignotus.

Mirko Podlipnik je prestrašen odprl oči
in skočil s postelje. Pravkar se mu je sa-
njalo, da je v vojski. Od vsepovsodi strelji,
iz daljave grom topov, z bližnjih gričev in
zased prasketanje pušk. In vmes šumenje,
kakor bi se valila mogočna reka vsevprek
po deželi. Težak kamen je ležal na njegovih
prsih, čelo se je potilo, strah mu je ležal v
udih. Tedaj pa se je popolnoma zdramil in
hipoma mu je odleglo. Spomnil se je, kaj se
ima vršiti danes in čemu grmijo veliki za-
krivljeni možnarji z Grebena.

Bum...

Bum, bum...

Bumbum, bum — bum...

Odmevalo je od visokih skal in se raz-
legalo tja daleč po dolini. Odgovarjalo je
od vseh strani, iz dolnje in gorenje doline,
iz gorskih zakotij in zaselij, od vsepovsod,
kjer so se križale ceste in se vile v dolino.

Temno je še bilo. Niti vrhunci očaka
Nanosa se niso še dodobra izsanjali, ko je že
začelo slavnostno bobnenje. Netopirji so še
prhutali po hladnem vzduhu in čuki so se
bili jedva zalezli v svoja skrivališča v pod-
strešju trške župne cerkve.

Počasi pa se je dvignil zastor temnih
senc, više in više, škrlatasta jutranja zarja
je zažarela nad temnim Plazom in vstale so
vasi s svojimi cerkvami in zvoniki, s svoji-
mi belimi hišami, v jutranji rosi okopane in
praznično oblečene.

In od vsepovsod zvonjenje, od vsepovsod
grmenje možnarjev.

Kmalu se je razlil najkrasnejši dan po
lepi Vipavski dolini in daleč tja čez Kras
nad zeleno morje, daleč tja čez nepregledno
furlansko ravnino. Dan 14. avgusta 1870.
leta...

Mirko Podlipnik se je naglo oblekel.
Sinoči je bilo že pozno, ko je legel v postelj.
Priprave za današnji dan so trajale pozno
v noč in potem se je še nekoliko posedelo
pri vinu. Zato mu je danes brnelo po glavi
in roke so mu bile nekam čudno vroče, žile
na njih zabrekle. Toda mladost je mladost.
Mirko je izlil vrče vode po razgaljenem til-
niku, podržal nekoliko hipov lakti do komol-
cev v vodi, drgnil se potem po prsih in se
obrisal. V tistem hipu je bil popolnoma
zdrav in čvrst.

Po Vipavskem trgu je bilo že takoj zgo-
daj vse živo. Pred gradom so grofovi delavci
dokončavali olepšavanje grajske fasade in
prostora pred njim. Na gorenjem koncu tra-
ga so vtikali zadnje smrečje in stebrovje veli-
kanskega slavoloka in pribijali nanj desko
z napisom. Na dolnjem koncu, na velikem
travniku med mostom čez Belo in pokopali-
ščem so pritrdjali ograjo k visokemu, z ze-

lenjem ovenčanemu govorniškemu odru.
V Čitalnici na glavnem trgu se je zbiral
mladi vipavski Sokol, so se mešali pevci, se
pričkali in razburjali voditelji sporeda. Iz
vsake hiše, iz oken in podstrešij so visele
trobojnice, najdaljša med njimi iz trškega
zvonika. Vse praznično, vse veselo. Z vsa-
kega obraza je sijala zadovoljnost, pomeša-
na z radovednostjo in pričakovanjem.

Mirko Podlipnik je krenil v Čitalnico.
Bil je član pevskega zbora, izboren teno-
rist. Pomešal se je med pevce, kjer se je
kmalu vnela živahna zabava, ponajveč ugi-
banje, kako se izvrši ta imenitna vsesloven-
ska prireditve, kako se konča ta izredni dan,
dan — vipavskega tabora. Obračali so se po-
gledi na nebo, motreči obzorje, da li se ne
prikaže na njem sumljivo znamenje. Zakaj
tabor se je bil imel vršiti že 29. junija, na dan
sv. Petra in Pavla. A ta svetnika sta tisto
leto morala kuhati jezo nad Vipavci in men-
da nad vsemi Slovenci, da sta hotela ob tisti
priliki potopiti vso Vipavsko dolino. Tako je
gromelo, bliskalo in treskalo, kakor bi se
podiral svet, tako je lilo, da ni bilo mogoče
zborovati in se je morala na tisoče broječa
množica raziti na vse vetrove. Ali danes je
plulo solnce na čistem nebesnem svodu, ni-
kjer najmanjšega oblaka, nebo jasno in
globoko.

»In vendar bo še danes dež,« se je ogla-
sil nekdo v Čitalnici.

Vsi so se prestrašeno ozrli vanj. Kakor
bi bila med njimi počila bomba. Nekdo je

mo, da na utrakvističnih šolah nimajo skoro nič slovenskih knjig in da je na teh šolah — par častnih izjem učiteljev je izvzetih — nastavljeno tako učiteljsko osebje, ki noče in ne more učiti otrok tako, da bi otrok kaj razumel. Nočejo, ker so nemškonacionalnega mišljenja, ne morejo, ker niso zmožni. In tu je zopet deželni šolski svet tisti, ki nam dela krivico! (Pritrjevanje.) Učitelji ne morejo zato, če ne znajo, ampak deželni šolski svet, ki jih nastavlja. (Burno pritrjevanje.)

Nekaj podobnega mi sili na jezik.

Jaz poznam poštenega moža, ki je bil prav dober kovač, pa ni imel skušnje za podkovanje konjev. Ker je brez skušnje koval, je bil kaznovan. Oglasil se je k skušnji za podkovanje, pa je imel nesrečo, da mu je izkušnja izpodletela; moral je kovaško obrt pustiti in je delavec pri železnici.

Poznam pa tudi učitelja, ki iz slovenskega jezika ni imel zrelostne izkušnje, pa so ga vendar nastavili na utrakvistični šoli. Ta učitelj je dvakrat delal zrelostno izkušnjo in dvakrat se je oglasil za izkušnjo usposobljenosti za pouk v slovenskem jeziku; izkušnja usposobljenosti se mu ni posrečila — kljub temu pa je ostal še naprej učitelj na isti šoli in je — čujte in strmite: še naprej učil slovenščino! C. kr. deželni šolski svet je šel celo tako daleč, da je mesto tega učitelja razpisal ter učitelja kot edinega prosilca predlagal v definitivno nastavitve (ogorčeni klici), čemur je pa krajni šolski svet odločno ugovarjal, kakor se kaže, z uspehom.

Tako tedaj je pri nas na Koroškem: kovač zapade kazni in ne sme podkovati konjev, ker nima v to ukazane izkušnje — učitelj pa ne samo le sme, ampak c. kr. dež. šolski svet ga v to nastavi in mu s tem ukaže poučevati slovenski jezik, dasi nima in ni mogel napraviti za tak pouk po postavi strogo ukazane izkušnje! (Klici ogorčenja: Škandal! Vijalet!) Da, naj pa še kdo reče, da ne živimo v pravem turškem vilajetu, v deželi, kjer za nas Slovence ne velja prav nobena postava, ampak edino le kruta sila, ki z vsemi sredstvi koplje in hoče prejkoprej izkopati grob koroškemu Slovincem! (Burno pritrjevanje.)

Dragi zborovalci! vrli taborjani! Cesar Julijan odpadnik je tudi kopal grob Galilejcu — ali ga je pa tudi izkopal? Da! izkopal ga je, pa ne Galilejcu, ampak samemu sebi! (Viharno odobravanje.) Zgodovina pripoveduje, da je po samo dveletnem vladanju moral iti v boj proti Perzom. Še preden se je začela bitka, se je Julijan upal sovražniku preblizu; zadet od sovražne pušice se je zgrudil s konja in umirajoč je v

zadnjem srdu do Krista zajel pest strjene krvi, ki se mu je nacedila iz rane, in jo zalučal proti nebu z besedami: Galilejec, ti si zmagal! Ali bo tudi za naš koroške Slovence prišel kdaj čas, ko bo deželni šolski svet zgrabil papir in tinto, ki jo je izlil, da bi nas ugonobil, in rekel: Slovenec, ti si zmagal. (Nepopisno navdušenje množice, ki ploska, kliče »Živio!« in »Mora priti!«) Jaz tudi pravim, pa vsi moramo klicati. (Ponovno navdušenje.)

Vrli rod slovenski: naša stvar je pravična! Za pravico se borimo in za resnico se vojskujemo: resnica pa je še vselej prodrla na solnce in pravica je vselej še vihtela zastavo končne zmage — tudi nam zmaga ne more izostati — ako čujemo in delamo, ako pazimo na svoje pravice in se zanje stanovitno borimo. Vigilantibus jura — čuječim le pripadejo pravice! (Viharno odobravanje.) Kdor za mizo sedi in čaka, da bodo drugi kaj storili za njega, je mrlič!

Naš Št. Jakob se je trinajst let boril za slovensko šolo in dobil jo je. Ko so jo čez deset let zopet hoteli ugonobiti, se je z novo silo zanjo potegnil, in zdržal jo je! Poglejte Št. Danijelčane!

Vrli Št. Danijelčani in Strojani že osem let zahtevajo slovensko šolo, Vogrčani že četrto leto, Škofiče in Št. Janž že dve leti. Ni čuda, da se nemški Volksrat z vsemi silami upira: saj se mu gre za podlago njegove moči med Slovenci na Koroškem, gre se mu za življenje! Pa tudi nam, dragi zborovalci, tudi nam se gre za življenje, za pravično življenje, za tisto narodno življenje, ki ga nam je dal Bog, ko nas je ustvaril kot Slovence; za tisto življenje se nam gre, ki ga nam naš presvetli cesar varuje s svojo postavo! (Klici: Ki jo pa drugi teptajo. Pritrjevanje.)

Pred malo več kot enim mesecem sem šel z deputacijo iz Št. Danijela k deželnemu predsedniku, ki ga pa žal nismo dobili; zato smo morali k njegovemu namestniku svetniku Lobmayerju. Ko je ta vprašal, česa želimo, je rekel Št. danijelski župan: Gospod, mi smo Slovenci in hočemo Slovenci tudi ostati, hočemo pa tudi, da Slovenci ostanejo tudi naši otroci in ves naš rod; zato prosimo, povejte gospodu deželnemu predsedniku, da mi za naše slovenske otroke zahtevamo slovensko šolo in pričakujemo, da nam kmalu že rešijo naše prošnje za slovensko šolo, ker siti smo že vednega zavlačevanja in čakanja! (Burno odobravanje.)

To, dragi taborjani, je zahteva in klic vseh zavednih koroških Slovencev: C. kr. deželni šolski svet v Celovcu, c. kr. deželna vlada v Celovcu, dajta nam našo pravico, dajta nam slovensko šolo, dajta nam takih učiteljev, ki naš slovenski jezik umejo in znajo in ki

imajo za naše slovenske otroke ljubeče srce, ne pa zbadanje in psovke! C. kr. deželna vlada in deželni šolski svet: dajta nam naše pravice, ker vajina dolžnost je, kar je naša pravica! (Burno, dolgotrajno odobravanje in klici: Proč z nemčurskimi učitelji! Vun z našo šolo! Pravice hočemo! Vlada, čuj naš klic! itd.)

To pa ne sme biti le samo naš klic: postati mora naše delo, postati mora naše najnужnejše delo in skupno, složno in vztrajno delo, vztrajno tako dolgo, dokler ne dosežemo cilja, ki je: za slovenske šolarje slovenska šola s slovenskim učnim jezikom! Ker vedeti moramo, da narod brez narodne šole je bolnik, nad katerim so zdravniki izrekli obsodbo: za to bolezen ni zdravila; šteti so dnevi njegovega bednega življenja! Mi pa nočemo umreti, prezdravi, prekrepi smo za to, ampak kličemo v tem boju za naše življenje, za naš obstanek: Boj do zmage! In prišel bo dan, ko se bo glasilo: »Slovenec, ti si zmagal!« (Urnebesno odobravanje, ki se dolgo ne poleže. Množica priredi govorniku pristrčne ovacije. Popisati teh prizorov ni mogoče, treba jih je bilo videti!)

Dr. Brejc: Vašemu odobravanju nobene besede dostavljati. Govorniku najpristrčnejša zahvala! Eno moram povdarjati še prav posebno, kar je iz njegovega govora tako jasno odsevalo. Ko Nemci pravijo, da jim gre za to, da bi se Slovenec naučil nemško, mislijo edinole na to, da bi se ponemčil. Ni jim za to, da bi se slovenski otrok naučil nemško, ampak edino za to, da bi se ponemčil! To je govornik dokazal. To povejte doma ljudem, kako postopajo šolske oblasti, kadar slovenske šole zahtevajo, da bi se otroci naučili nemško! Oblasti hočejo, da bi samo v utrakvističnih šolah in samo nemškutarski in nemški učitelji poučevali nemško, ne zato, da bi se otroci bolje naučili nemško, ampak da bi se ponemčili. (Burno pritrjevanje.) Za duha v teh šolah jim gre! Tudi v naših, takojimenovanih slovenskih šolah bi se naučili nemško; saj hočemo, da bi znali Slovenci tudi nemško, ampak hočemo tudi, da slovenski otroci ne pozabijo na svoj materni jezik, da se naučijo tudi slovensko brati in pisati in da ostanejo v svojem srcu pošteni Slovenci. (Odobravanje.) Če gre za to, smo z Nemci kmalu skupaj! Gre za to, da hočemo imeti pouk v svojih rokah, to je v slovenskem smislu in duhu, kakor je potrebno za nadaljevanje vzgoje očetovske v domači hiši. (Viharno odobravanje.) Tega pa nočejo ravno Nemci. (Klic: Vodičjavas!), ker bi sicer v tem trenutku splavale po Dravi vse njihove nade, da bi nas mogli ponemčiti. (Dolgotrajno odobravanje.)

dvignil pest in s temnim obrazom zažugal nevesčemu proroku. Toda oni je nadaljeval popolnoma mirno:

»Ne morem pomagati. Rad bi, da bi ne bilo tako. Toda tista meglica v Mačjem kotu, ki sem jo prej videl z mosta, mi je razodela, kar sem vam sedaj povedal. Gotovo znamenje. Vendar morda ne bo dosti. Dal Bog!«

Zadnje besede so nekoliko potolažile navzoče. In ko je solnce razlilo svoje suho zlato skozi okna na mize in stole, v poslednji kot sobane, je bilo zopet vse židane volje, se je poživilo upanje in se je podvojilo hrepenenje.

Zunaj so še vedno in v čim krajših presledkih pokali možnarji, vmes so zvonili zvonovi, čim pestrejša in mnogobrojnejša množica se je gnetla po cesti in nalahko so se zibale z oken dolge in svetle zastave nad valujočimi glavami.

Takrat so Razdrtci in Podnanosci pozdravljali prve goste, hiteče na tabor. Bili so to ljubljanski, planinski in postojnski Sokoli s svojimi zastavami, vozeči se na okrašenih lojternicah. Dospevši v vas so se ustavili in zajtrkovali. Stari Nanos se ni malo čudil, ko so doneli iz stotin prsi navdušeni živio- in nazdar-klici ter se odbijali od njegovih belih sten. Klici, kakršnih še ni slišal toliko do tistega dne. Videl je že marsikateri trop, hiteč in valeč se v dolino, čul je pokanje francoskih pušk in še ne pred davnim

časom ropotanje vojaških voz, peketanje konjskih kopit in sopihanje ter prepevanje skoro nepreglednih vrst našega vojaštva, korakajočega tja doli proti solnčni, a sovražni Benečiji in Lombardiji. Mnogo je videl in slišal, kaj takšnega pa še ne. Kakor pesem vstajenja, pesem začenjajoče se svobode, pesem poguma in moči, pesem polna nade v boljšo bodočnost. Gologlav je zrl tja doli in bleščal je njegov častitljivi obraz v silni svetlobi, v veliki zadovoljnosti.

Vozovi so krenili na Rebrnice in veselo ropotali navzdol. Konji so prhali v lepi dan, kopita so kresala iskre, na žingarici so pokali možnarji. Oddaleč je pozdravljala lepa dolina in vabila. Lepa dolina, pravljica iz jutrovih dežel.

Konji so dirjali od ovinka do ovinka. Mimo je hitelo zaprašeno lesovje, visoko v rebri belo skalovje, za vozovi je hitelo solnce. Iz začenjajočih vinogradov je dehtela prst, izpod gore se je v širokih curkih razlival vonj po dozorelem brinju. In šlo je dalje, nižje, vedno nižje.

Pravtako so prihajali vozovi na nasprotni strani Nanosa, iz Idrije, iz Žirov, iz Črnega vrha in vse daljnje okolice proti Colu, kjer jih je pozdravljala vitez slavlolik in bobnenje možnarjev v bregu nad cerkvijo. Po kratkem odmoru so zopet zaorile pesmi, zavihrale društvene zastave, in šlo je mimo zapuščenega Trileka navzdol. Globoko doli v jarku je šumela Bela, oddaleč je bleščala

valovita kraška planota s svojimi vasmi in zaselji, na zapadu se je zasvetila modra krpa našega morja nad Devinom. Pod nogami pa so koprnele vipavske vasi, vse odete v praznično obleko.

Skozi Rašo, mimo Branice in Manč so prihajali Kraševci, tržaški okoličani in Tržačani, mimo Ajdovščine doljeni Vipavci. Kakor rekam morje, tako je postal vipavski trg danes cilj tem živim rekam. A te reke so se v svojem jedru ustavljale in zajezile zunaj trga, vsaka do določene ure. Šele ko je prišel vsaki posamezni nasproti taborski odbor s Sokoli in godbo, šele tedaj so se valile dalje med živio-klici, med mahanjem z robci in pod vihrajočimi zastavami, vselej na trg pred Čitalnico, kjer so se vršili prvi običajni pozdravi. Nepristano je svirala godba »Naprej zastava Slave«, nepristano je rastlo navdušenje...

Okoli poldne je naenkrat votlo zabobnelo. Odkod? Na tisoče glav se je hkrati ozrlo kvišku. Temni oblaki so hipoma razpredli obzorje. Zagrmelo je vnovič. Češče in češče. Vedno srditeje in bliže. Tema. Blisk za bliskom, vsa dolina v ognju. In vmes ploha, da je udarjalo kakor na železne plošče. Kako prav je imel zjutraj prorok v Čitalnici! Prokleti prorok! Zopet bo tako kakor 29. junija. Nebo ni Slovincem milostno. Nemškutariji, skriti za gardinami, se široko smejejo in trepljejo po mastnih trebih.

(Dalje.)

GOVOR POSLANCA GRAFENAUERJA.

Kaj pišejo hujškači?

Častiti taborjani! Vsi današnji govorniki so Vam povedali, kar je potrebno, da veste in se po tem tudi ravnate. Meni pa oprostite, da Vas jaz nekaj vprašam: Kdo pa je kriv razdrapanih razmer v naši državi? Modrijani, ki imajo »lak« v glavi, bodo pisali (Medklic: Lakner! — Bučna veselost), da ste Vi krivi, ker ste v tako velikanskem številu prišli sem! Ljudje, ki tako pišejo, niso daleč od norišnice in kuhajo svojo tinkto v peklju. Zato je njihovo pisanje ali noro ali pa peklensko. (Pritrjevanje.) Ti v zadnjem času pobesneli škrici trdijo, da so kazalci krivi, če je ura pokvarjena. (Veselost.) Če se v občini slabo gospodari, je občinski sluga tega kriv. Če napravi mesto Celovec 18 milijonov kron dolga, je tega Ljubljana kriva (Bučna veselost), če imamo v koroški deželi nad glavo dolga in se kljub temu zida »Neu-Venedig« na celovškem »žalbja-ku« (Veselost), so — Kranjci tega krivi (Bučna veselost). Če so razdrapanje razmere v Avstriji, smo menda koroški Slovenci tega krivi. Naj bo dovolj modrosti teh norih faliranih študentov.

Vladni sistem.

Bom Vam jaz povedal, kdo da je kriv razdrapanih razmer v državi! Odkar sem poslanec, še nisem imel tako lahke naloge, kakor mi je dana na današnjem taboru.

Poročati in razmotrivati imam namreč o zadevi, katere po zdravi pameti v Avstriji ni; dasi je za obstoj države nujno potrebna.

Oni pa, ki bi to zadevo bil nedvomno na zdravi podlagi ustvaril, je na pretresljiv način po peklenski zlobi in hudobiji umorjen.

Zadeva, v kateri vam imam poročati, se imenuje vladni sistem. Kaj pa je sistem? Sistem je sestava celote. Vsak stroj je drugače sestavljen, če tudi en in istemu namenu služi; a le praktično sestavljen stroj, pri katerem vsi njegovi udi služijo svojemu namenu in izvršujejo v korist celoti, le tak stroj funkcionira gladko in brez ovire.

Tudi naša država je tak stroj. Montér tega stroja pa je vlada. Reči moram, da je stroj zelo pomanjkljivo sestavljen. Ima samo dve kolesi, kateri sta trioglati in katerih zobje so obrnjeni proti jugu. Eno teh koles goni Nemec, drugo pa Madjar ali Oger. Na vogale teh koles pa so z rafinirano zvijačo v kolomeru pritrjeni: Kapital, svobodomiselsvo in narodni radikalizem. Zato imata ti kolesi navidez okroglo obliko.

Tako izgleda naš vladni sistem. Kdor pa se temu sistemu ne pokori in ne podvrže, ta se zapiše na listo obsojenih.

Pred 130 leti je izbruhnila v Avstriji bolezen, na katere posledicah država še danes trpi. Ta bolezen je germanizacija. Pred 130 leti, ko je stopilo svobodomiselsvo na dan in plan, odločil se je tudi vladni sistem pod pretvezo kulture in omike za ponemčenje cele Avstrije.

In seme zasejano je obrodilo svoj sad. Ta sad sta trnje in osat, katera še danes bode ta in ranita našo državo. Močni narodi, kakor so Čehi in Poljaki, so se tega protinaravnega vladnega sistema otresli in bolezen prestali, a vladni sistem je pri svojem naporu na naduhi umrl. (Veselost.)

Po mojih izkušnjah danes v Avstriji ni več vladnega sistema. Komandant v avstrijskih deželah je nemški Voľksrat (Pritrjevanje.), v ogrskih deželah pa revolucionarni konglomerat.

Ta dva hudobca v naši državi gonitisti stroj, ki nosi ime »vladni sistem« in katerega zobje so obrnjeni v naše slovenske-hrvatske dežele. Vlada sedaj ta stroj samo maže (Veselost.) in ta svoj posel smatra za državno potrebo.

Ker pa se je ponemčevanje Čehov in Poljakov bore slabo obneslo in začelo postajati državi celo nevarno, spravil in zavezal je vladni sistem svojo culico v teh deželah in se napotil kot »burš« pod pretvezo višje kulture v naše južne dežele med Slovence in Hrvate. Da bi pa mi zvitega lisjaka ne spoznali, osrečuje nas tu s kakim Čehom, tam s kakim Poljakom, katere pa je v svoji culici že seboj prinesel iz severoslovanskih dežel. Častne izjeme ne pridejo po volji vladnega sistema v naše dežele.

In ker najde vladni sistem kot morilni vzgojitelj mladine tudi med sinovi naše domovine dosti takih, ki so po svetlobi časti in mamona omamljeni, mu je v naših deželah dobro biti, zato zida tudi tri šotore: Nemcu enega, Madjaru enega in Italijanu enega. (Pritrjevanje.)

Zlata postava — pa nič pravic!

Slovenec in Hrvat pa sta po vladnem sistemu obsojena v potop. V morje! Mi imamo zlato veljavo, denarja pa nič — mi imamo zlato postavo, pravic pa nič! (Burno pritrjevanje.) Ta zlata postava je naša ustava od leta 1867.

Ustava je postava vseh postav. Člen 3. te postave se glasi: »Javni uradi so vsem državljanom **enako** pristopni.« Kdor primerja ta postavni člen z dejanjskimi razmerami, t. j. — z vladnim sistemom — n. pr. na Koroškem, mora z zobmi škripati! (Pritrjevanje.) Kdaj in kje so pa nam Slovencem javni uradi na Koroškem **enako** pristopni? (Burni klici: Nikjer! Nikoli!) Pri vladi, pri sodnijah, pri davkarijah, pri železnici, pri pošti, sploh skozi cel javni »abc« se protežirajo, nastavlja jo in šopirijo Nemci, samo Nemci, ki imajo vsa uradna mesta v svoji oblasti. (Pritrjevanje.)

Le pisarne pospravljati in pometati, strankam pozive dostavljati, jetnike zapirati, pisma dostavljati, pošto voziti, vagone prerivati, blago premetavati in molčati — tem javnim opravkom je Slovenec še enako pristopen — in še tu ne povsod. (Viharno pritrjevanje.) Izven teh opravkov pa smo Slovenci javnira uradom samo takrat **enako** pristopni, kadar gremo: na vojaški nabor ali davke plačevati ali pa »ričet jest«. (Pritrjevanje in klici: »Še tam ne!«)

Naše študirane slovenske sinove pa poriva vladni sistem z malimi izjemami vse iz domače dežele. Na njihovo mesto ali namesto njih pa nastavlja zagrizene in potuhnjene nemške nacionalce. O izjemah ni vredno, da govorim.

In kaj naj rečem glede vladnega sistema na javnih šolah?

Šolski sistem grobokop države.

Sedanji šolski sistem je orodje, s katerim vlada naši državi grob koplje! (Pritrjevanje.) Vlada si naj zapomni, da je rekel to pravočasno mož iz ljudstva! Naše javne šole so avtomati, v katere zahajajo in iz katere prihajajo: A. otroci: nedolžni noter, razuzdani ven; B. fantje: razuzdani noter, pokvarjeni ven; C. mladeniči: pokvarjeni noter, izgubljeni ven! To je sad ljudskih, srednjih in visokih šol! (Viharno pritrjevanje.)

Vrste pridne, vestne in za svoj poklic sposobne inteligence so zelo redke!

Častiti taborjani! Moja naloga je gotova, in zdaj veste, kdo je kriv razdrapanih razmer v državi. (Dolgotrajno odobravanje.)

G. poslanec se nato dotakne še nemško-nacionalnih demonstracijskih zborovanj za voljo celovškega kolodvora in pokaže hinavsko našemljeno ogorčenost nemško-nacionalnih hujškačev v pravi luči. Leta 1910. je k nujnemu predlogu poslanca Grafenauerja izjavil poslanec Dobernig tole: »Pravici, da se sme vozne listke zahtevati v slovenskem jeziku, se nikdar ni oporekalo!« (Živahni klici: Čujte, čujte!) Danes pa kliče isti g. Dobernig ves nemškonacionalni Izrael na pomoč! (Klici: Sram ga bodi!) Tako izgleda v bistvu nemški radikalizem, ki ga vlada že 40 let neguje ravnotako kakor svojega prvorojenca. V bistvu je nemški radikalizem gad, ki ga Avstrija redi na svojih prsih! (Gromovito odobravanje in vmes klici: Živio Grafenauer! Živio naš poslanec!)

Moč in pravica.

Neprestani boj je naše življenje. Ne samo boj za vsakdanji kruh, nego tudi boj za drugo materialno blago, za idealne zahteve, za ugled, čast in marsikaj drugega. Vsak pa ne zmaga v tem boju, čeprav je po zakonu v pravici. Saj pravi že pesnik: »Živemu pravico!« Mirno pa lahko povemo: pravico ima zdravi. Zakaj, kaj pomaga človeku, da se zaveda, da je človeško in zakonito v pravici, ako nima moči, svojo pravi-

co tudi dognati. Boj za vsakdanji kruh hoče vztrajnosti in moči.

Gledati moramo zato, da se ohranimo vedno zdrave in moči se zavedajoče, motenja zdravja in boleče trpljenje moramo hitro odstraniti, pri čemer nam izborna služba Fellerjev bolečine tolažeči rastlinski esenčni fluid z znamko »Elzafluid«.

Pri revmatičnih, protinskih ali nevralgičnih bolečinah, bodanju, trganju, lumbagu (Hexenschuß), bolečinah v križu, bodanju v ledjih in drugih s prehlajenjem, prepihom in prenaporom nalezljivih bolečinah, tolaži bolečine, poživlja in osvežuje.

Čitajmo, kaj piše neki učitelj o Fellerjevem »Elzafluidu«:

»Slučajno sem naletel na nekaj steklenic Vašega izbornega rastlinskega esenčnega fluida »Elza«. Izborni mi je služil pri mojih zastaranih bolečinah v prsih in pri živčnih ter drugih bolečinah. Učinek je bil naravnost čudovit. Prosim, da mi takoj pošljete tucat svojega domačega zdravila.« Ivan Wagner s. r., učitelj, Weissbriach, Koroško.

Naši bralci bi morali Fellerjev fluid z znamko »Elza-fluid« imeti doma, saj stane poizkusni tucat samo 5 kron franko in se samo pristen dobiva od lekarnarja E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 67. (Hrvatsko.)

... duzir.

Stališče Avstro-Ogrske proti Srbiji.

Iz vojaških krogov v Bosni prihajajo vesti, da Srbija mobilizira in z njo vred Črna gora. Preiskava zavoljo umora prestolonaslednika in njegove soproge je spravila bojda na dan reči, da ima Srbija povod, biti nervozna. Sokrivda oficielnih oseb v Belgradu je baje dokazana. Da bo Avstrija zahtevala zadoščenje, je seveda razumljivo. Grof Berchtold je bil dne 21. t. m. v Išču pri cesarju in mu je predložil noto, ki jo avstrijska vlada takoj predloži v Belgradu. Kakšne zahteve da stavi naša vlada belgrajski, ni znano, sumi se pa, da bo zahtevala, da Srbija vse eventuelne sokrivce umora v Srbiji ostro kaznuje, da srbska vlada razpusti organizacije, ki delajo velesrbsko propagando, da priseljence iz Avstrije strogo nadzoruje in privoli, da se ustanovi skupna avstrijsko-srbska obmejna policija, ki naj bi preprečila vsako prehajanje sumljivih ljudi iz Avstrije v Srbijo in narobe. Kaj bo našo odgovorila Srbija, se ne ve. Črna gora zbira svoje vojake bojda na Lovčenu.

Trozveza.

Vsebinska avstrijske note na Srbijo je resna in dalekosežna in ne pripušča nobenega dvoma, da gre tokrat za stvari, od katerih je odvisno vprašanje: mir ali vojna. Avstrija pri tem svojem koraku ne nastopa na lastno pest, ampak v sporazumu z zaveznicama Nemčijo in Italijo, ki njene zahteve poznata, odobravata in pripuščata vse posledice, ki bi mogle nastati.

Zanimivosti o nemških demonstracijah.

Zakaj demonstrirajo? Pametni ljudje se povprašujejo, zakaj so nemški nacionalci priredili demonstracije v zadevi celovškega kolodvora? Če dobi slovenski kmet na slovensko zahtevo na celovškem kolodvoru nemški vozni listek, to vendar ni vzrok, da bi demonstrirali Nemci! Mi pa vemo za pravi vzrok! Gospodarski bankebot celovškega mesta je pravi vzrok za demonstracije, ki ga hoče dr. Metnitz na ta način prikriti!

Županski kronprinc dr. Pflanzl. Kaj tako praznega in puhlega, kakor je bil dr. Pflanzlov govor na demonstracijskem zborovanju pri »Sandwirtu«, še nismo brali, čeravno glede govorov nemškonacionalnih korifej nismo razvajeni. Govoril je samo o »eingewanderte Hetzkrainer«, »slovenische Hetzgeistliche«, »nationale Heißsporne«, »slovenische Hetzer«, »krainerische Hetzer«, »slovenische Agitationsgeistliche« itd. Gospod Lackner, kaj neda tako se vodi v Vaših vrstah stvarni, neosebni politični boj?! Dr. Pflanzlu se vidi, da je še mlad, neizkušen človek. Nemški pregovor pravi: Von Kindern und Narren kann man die Wahrheit erfahren. (Od otrok in norcev se izve resnica.) Zato smo hvaležni dr. Pflanzlu, ker nam je glasom poročila v »Freie Stimmen« povedal, da hočejo Nemci prestopiti »zur Politik der Straße«. Dobro, gospod dr. Pflanzl! Zdaj vsaj vemo iz Vaših ust, da ne odobravate samo pouličnih razgrajanj zoper svoje slovenske sodeželane, ampak da je to sedaj tudi geslo Vaše politike. Da dr. Pflanzlov govor ni napravil nobenega vtisa, je popolnoma razumljivo, ker Nemci, če se še tako silijo in če še tako lepe fraze delajo, nimajo nobenih resničnih, stvarnih pritožb. Vrhunec Pflanzlovega eksaltiranega »pflanza« in grdega zabavljanja zoper Slovence je bila pa trditev, da niso tlačeni Slovenci, ampak da so tlačeni le Nemci. Seveda je dr. Pflanzl dokaz za to prebudalasto trditev ostal dolžan!

Interesantno priznanje. »Freie Stimmen« poročajo o zadnji demonstraciji v Celovcu: »Kar se je včeraj ponoči odigralo po ulicah deželnega glavnega mesta, je bil le slab »predokus« tega, kar more priti in bo prišlo, če se centralna vlada ne zave kaj boljšega«. To potrjuje, o čemer smo bili vedno prepričani, da so vse nemškonacionalne demonstracije v Celovcu od zgoraj narejene. V Beljaku pa je bilo treba celo javno na shodu pozivati k demonstracijam, kar je storil glasom poročila »Fr. Stimmen«

poslanec dr. Angerer. In to imenujejo ti ljudje »elementaren izbruh ljudske nevo-lje«. Kdo naj se potem takih reči boji, o katerih sami priznajo, da so umetno inscenirane. To je potrdil tudi dr. Lackner, ki je glasom poročila v »Freie Stimmen« izpovedal, da je bila resolucija v Celovcu in Beljaku ena in ista. Theaterdonner!

Je bila to ljudska manifestacija? »Fr. Stimmen« poročajo, da je bilo na zadnjem demonstracijskem zborovanju v Celovcu kakih 800 ljudi. Recimo, da jih je bilo res toliko, dasi »Kärntner Tagblatt« na primer pravi, da jih je bilo kvečjemu 600 do 700, dočim jih je bilo po poročilu v »Arbeiterwille« vsega skupaj komaj 300. Ljudje božji! Kakšna ljudska manifestacija pa je to, če 300 ali 600 ali magari tudi 800 ljudi zboruje v mestu, ki šteje blizu 30.000 prebivalcev, ki so glasom ljudskega štetja doma la sami Nemci? Gospodje nemški nacionalci bi bili že davno lahko vedeli, da s svojimi nacionalnimi »ljudskimi zborovanji« odkrivajo doslej skrbno prikrivano slabost svoje stranke! Kdo pa se bo bal stranke, ki v svojem glavnem taborišču, kjer ima vse svoje pristaše na kupu zbrane, kljub vsej tamtamreklami spravi na noge komaj 1 do 2 (beri in piši eden do dva) ali recimo 3 odstotke vsega prebivalstva. Nasproti temu so na še manifestačne prireditve vse kaj drugega! Na teh se, kljub temu, da je ljudstvo raztreseno daleč naokrog po deželi, vsakokrat brez posebne agitacije na priprosto poziv stranke zbere na tisoče in tisoče resničnega delavnega ljudstva.

Kdo hodi na nemškonacionalna demonstracijska zborovanja? Sedaj si še oglejmo, kdo da obiskuje te klaverne nemškonacionalne demonstracijske prireditve. »Fr. Stimmen« pišejo: »Med udeleženci je bilo videti takorekoč vse vodilne politične osebnosti, ki so v Celovcu navzoče, med drugimi deželne poslance dr. Jožefa in dr. Artur Lemiša, Pierla, župana dr. pl. Metnitza, skoro vse občinske svetovalce, uradništvo vseh uradov (!) in vseh činov (!), mnogo trgovcev in obrtnikov. Torej delavnega ljudstva, ki prideluje s svojimi rokami kruh, tega po lastnem priznanju »Freie Stimmen« ni bilo kdovekaj. Glavni del je tvorilo zopet uradništvo, torej tisti, ki po raznih uradih reprezentirajo državno oblast in državno avtoriteto in katerim mora ljudstvo, tudi slovensko, z žulji svojih rok nasipati jasli, iz katerih zobljejo zlato pšenico. Drugega ljudstva sploh ni bilo. Kje so bili na primer delavci? Teh seveda stranka dohtarje in uradnikov sploh nima, kar dokazuje tudi poročilo v »Arbeiterwille«. To je bila res demonstracija, ampak demonstracija slabosti nemškonacionalne stranke!

Česa si nemški nacionalci niso upali povedati na demonstracijskem zborovanju? Zastonj iščemo po vseh govorih, ki so jih govorili nemški nacionalci, na demonstracijskih zborovanjih, zakaj da so gospodje sami tako razburjeni, oziroma zoper kaj da naj bi »ljudstvo« demonstriralo. Človek bi sodil, da bodo govorniki najprej s tolikim trudom zbranemu »ljudstvu« obrazložili, kaj da se je pravzaprav zgodilo, kaj je železnično ministrstvo zakrivilo? V vseh dolgovestnih govorih so gospodje očitvidno namenoma zamolčali, da gre edino za to, da se na slovensko zahtevo na kolodvorih na Koroškem dobijo vozni listki. Tega si gospodje niso upali povedati »ljudstvu«, ker bi se bilo to ljudstvo na vsezadnje morebiti vendar še spomnilo, da je g. Dobernig, poslanec celovškega mesta, sam leta 1910 v državnem zboru izrecno izjavil, »da se pravica, zahtevati na celovškem kolodvoru karte v slovenskem jeziku, nikdar ni zanimala!« Ako bi bili torej gospodje govorniki razložili, da je železniško ministrstvo sedaj dalo ukaz, ki se s to izjavo poslanca Doberniga popolnoma strinja, potem bi se bile morda še najzabitejšemu poslušalcu oči odprle, da bi se bil začudeno vprašal, zoper kaj da naj torej demonstrira, ali zoper poslanca Doberniga ali zoper železniško ministrstvo ali zoper Slovence, katerim se s tem samo vrača pravica, ki je glasom Dobernigove izjave nihče ni Slovincem odrekal. Ker te-

ga niso hoteli povedati, so govorili raje o vsem mogočem, pravili strahovite storije in z narejenim patosom (navdušenjem) in z umetno ogorčenostjo nadomeščali stvarno razpravo. Celo stvar so tako sukali, kakor da se hoče ves kolodvor slavizirati, nemško uradništvo s slovenskim zamenjati itd. Na ta način so zadevo namenoma zasukali, ker niso imeli pravega vzroka za demonstracije in da bi ljudstvo natančno ne izvedelo, zakaj da gre pri celi reči. In to je bilo treba pibiti!

Kaj pa uradna tajnost? Če bo neizkušeni dr. Pflanzl še večkrat govoril, bomo počasi izvedeli vse zanimivosti nemškonacionalne zakulisne organizacije. Zelo hvaležni smo dr. Pflanzlu za sledeče priznanje, ki ga beremo v njegovem govoru v »Freie Stimmen«: »Zelo interesantno (zanimivo) je tudi, da je visok funkcionar (uradnik) nalašč zavoljotega prišel v Celovec, da bi dal novim ustnim ukazom posebnega poudarka in da bi uradnike prav jasno pozval, kako se jih imajo držati. Pri tem navidezno brez namena izrečena opazka o eventualnih premeščenjih in nastavljanjih dvojezičnih uradnikov gotovo ni zgrešila nameravanega učinka!« Vprašamo: Ali je tisti »visoki funkcionar«, o katerem govori dr. Pflanzl, poklical zraven morda njega kot pričo, ko je dajal od dr. Pflanzla navedene **strogo notranje uradne instrukcije** (navodila), da dr. Pflanzl vse tako natanko ve? Dr. Pflanzl seveda ni bil zraven, ampak je le izdal, da kolodvorsko uradništvo nemškemu »Volksratu« vse gorko poroča, kar je uradnih tajnosti na kolodvoru. Tako razumejo ti »državo ohranjujoči elementi« svojo **uradno prisego!** To potrjuje tudi »Arbeiterwille« v članku, ki ga na drugem mestu ponatiskujemo.

Dnevne novice in dopisi.

Cesarjeva zahvala. Njega Veličanstvo presvetli cesar Franc Jožef I. se je zahvalil slovensko-narodni stranki na Koroškem za izražene kondolence.

Kranjski romarji v Gospa Sveti. Vsako leto so romali pobožni romarji s Kranjskega h Gospa Sveti. Letos je pač več posebnih vlakov izostalo. Romarji so rekli: Če na Koroškem hujskajo proti nam brezverski Nemci, nimamo povoda nositi jim v deželo denarja. In izostali so. V ponedeljek, 20. t. m., so pa priromali Kranjci iz Velikih Lašč in okolice, 327 po številu. Ti so rekli: Mi ne romamo k nemškim nacionalcem, ampak h Gospa Sveti, zato pojdemo! Ob enajstih so izstopili v Gospa Sveti in šli od postaje v procesiji v cerkev. Kljub pozni uri jih je še 19 pristopilo k sv. obhajilu. Ob tri četrt na 12. uro je bila sv. maša, popoldne pridiga, od 8. do 9. ure zvečer molitvena ura za dobre duhovnike in za srečno domovino. Ob 9. uri je bila procesija okoli cerkve z Najsvetejšim. Ob 2. uri zjutraj je bil odhod na Bled, Brezje, v Kropo in nazaj. Pobožni romarji se niso dali motiti pri procesiji od kolodvora od nekaterih pobov, ki so se izzivalno vozili ob procesiji s kolesi gor in dol in pačili obraze. Da se deželni odbor še bolj osmeši, kakor se je že, je poslal k vojvodskemu prestolu enega uradnika in sluga. Medtem ko so ti tam demonstrirali, so pobožni romarji v cerkvi molili in peli litanije. Začudenih so pa gledali, kako da je toliko orožnikov okoli cerkve. Tega, so rekli, na Kranjskem nismo vajeni! Vlada je poslala k cerkvi celo svojega komisarja, ki je bil v cerkvi in se je lahko na lastne oči in ušesa prepričal, kako da hodijo pobožni kranjski romarji »demonstrirati« h Gospej Sveti. Po Gospa Sveti je bilo več mladih pobov s pezdenci, ki pa se niso upali izzivati, ker so videli orožnike. Kdo je povedal tem ljudem, da pridejo kranjski romarji? Živ krst v Celovcu za to ni vedel, razen železniškega uradništva. To je zopet prekršilo uradno tajnost in sporočilo v »Freie Stimmen« in »Grazer Tagblatt«, da pridejo Kranjci demonstrirati. Mi smo šele iz teh dveh listov izvedeli o romanju in je šel naš urednik osebno v Gospo Sveto se prepričati, kaj da je na zadevi. Sedaj ima vlada jasn dokaz, kdo da pripravlja za nič in zopet nič grde hujskarije zoper mirne in pobožne romarje. Kadar pridejo protektorji teh hujskačev, g. Dobernig in tovariši, k vladi zopet veračit

za podporo tujskemu prometu, naj jih vlada po prstih nakleplje in požene brez podpore v uredništva nemških hujskaških listov, ki s svojimi hujskarijami ovirajo tujski promet in škodujejo mirnemu prebivalstvu, ki bi rado kaj zaslužilo.

Pomožni škof J. Rieder iz Solnograda so 12., 14. in 15. t. m. podeljevali v celovski stolni cerkvi višje redove, nakar so se odpeljali nazaj v Solnograd. Ogledali so si tudi samostan Tancenberg, Vrbsko jezero in mesto.

Visok obisk. Dne 19. t. m. je obiskal Nj. ekselencija gospod deželni predsednik dr. Alfred baron pl. Fries-Skene v Solnogradu prevzvišenega g. nadškofa dr. Kaltnerja.

Imenovanje. Za načelnikovega namestnika na celovškem kolodvoru je bil imenovan nadoficijal Bartel s Tirolskega.

»Klagenfurter Zeitung« objavlja o vseh nemškonacionalnih hujskarijah zelo obširna poročila, ki se navadno celo doslovno krijejo s poročili v »Freie Stimmen« in »Grazer Tagblattu«, kar je vsekako zelo zanimivo, ker kaže, da vsi ti listi zajemajo iz istega vira. Ker morajo vsi uradi itd. cele dežele biti na uradni list naročeni, je na ta način za hujskajočo propagando nemških nacionalcev celo uradoma poskrbljeno. Da bi se pa kakemu treznejšemu Nemcu vendarle oči ne odprle, zato ta dični uradni list dosledno in namenoma z molčuje vse, kar se na slovenski strani v naši deželi godi. Vse naše prireditve, bodisi politične, bodisi družabne ali društvene, so zanj neviden zrak; zato pa so njegovi predali na stečaj odprti za obširna poročila o najbrezpomembnejših prireditvah na nemški in nemškutarski strani. Celo socialni demokrati najdejo semtertje milost v njegovih očeh, samo narodnih Slovencev ne pozna in jih za vsako ceno zamolčuje. Nam more to navsezadnje popolnoma vseeno biti, čudimo se le prvič površnosti nemške javnosti, ki ne čuti nobene potrebe po kakih poročilih o našem narodnem življenju, ampak se zadovoljuje zgolj s hujskarijami; in drugič se čudimo deželni vladi, ki mora vendar vedeti, kam jadramo, pa kljub temu niti pri svojem lastnem listu ne napravi reda. — Tudi o zadnjih »protestnih zborovanjih zoper slaviziranje železnic« je »Klagenfurter Zeitung« obširno poročala; zlasti je doslovno objavila vse hujskarije celovškega župana Metnitza in čisto jasno in razumljivo zapeljevanje k pouličnim kravalom. Ko je pa potem nahujskana množica šla in po mestu rjovala in Slovencem okna pobijala — se je pa poročevalec uradnega lista (kakor celovski policaji! Opomba stavca.) obrnil stran in ni ničesar videl in torej potem tudi ničesar — poročal! Tudi to je zelo interesantno!

»Poslanec Dobernig in jezikovno vprašanje na celovškem kolodvoru.« V ponedeljek, 13. t. m., so krožili po Celovcu listki z zgorajšnjim naslovom, na katerih se očita poslancu Dobernigu, da je kot zastopnik celovškega mesta leta 1910. v državnem zboru izjavil, da se Slovencem ni odrekala pravica, zahtevati na celovškem kolodvoru vozne listke v slovenskem jeziku. Zakaj potem demonstracije? Beležimo ta interesantni pojav, ker kaže, da se kljub zavijanju in potvarjanju dejstev od strani magistratskih »Macherjev« v nekaterih nemških, zlasti obrtniških krogih že vendar nekaj svita!

»Nemškoavstrijski učiteljski dan« v Celovcu. V Celovcu so imeli nemški avstrijski učitelji zborovanje, ki je trajalo tri dni. Glavni dan je bil v nedeljo, 19. t. m. Menda jih je bilo do 1500 skupaj. Značilno za nemško učiteljsvo je, da se je izreklo za brezversko vzgojo v šoli. Pri Grömmmerju je govoril tudi zloglasni dvorni svetnik Hock, znani boritelj za svobodno, brezversko šolo. Učiteljsvo je zahtevalo, da naj dežele porabijo državne preodkaze deželam za zvišanje učiteljskih plač. Pri glavnem zborovanju v »Musiksäle« v nedeljo so socialno-demokratski učitelji ugovarjali dr. Waldnerju, ki je govoril v imenu »nemškonacionalne zveze«, in se mu rogali! Zabavni večer pri Sandwirtu jim je bojda pokvaril z neslanim govorom neizogibni dr. Angerer.

Promocije. V Gradcu so promovirali starešine »Zarje« in sicer gg. Juvan in Mur-

nik za doktorja prava in g. Arnšek za doktorja zdravilstva. Čestitamo! Mladi doktorji so krščanskega mišljenja.

Samomor. Na celovškem mestnem pokopališču se je z lizolom zastrupil trgovski potnik Pavel Rebič.

Samomor. Dne 15. t. m. so našli na dvorišču Schulzerjeve hiše v Celovcu obešenega dninarja Janeza Zeichnerja.

»Slovenski Straži« so darovali: Luka Piskernik p. d. Vrbnik, Železna Kapla, 10 K; Ožbalt Prosekar, Kotmaratvas, 1 K 34 vin.; darovali slovenski bogoslovci v Celovcu mesto venca na grob umrlega tovariša medicenca Uršiča 15 K; dr. Rok Jesenko, Celovec, 1 K; Anton Sadovnik, Prevalje, 1 K; duhovščina dekanije Šaleška dolina po č. g. Ivanu Rotner, dekanu, Škale, 500 K; namesto venca umrlemu rodoljubu Valentinu Kriegl darovali Krieglovi in Korenovi v Zahomcu, nadalje Jerica Jank in Liza Brandstätter v Ziljski Bistrici, Koroško, 40 K; hranilnica in posojilnica Sinčaves iz nabiernalnika 4 K 50 vin.; čisti dobiček veselice izobraževalnega društva in podružnice v Kranju 14. junija 1914. 150 K; nabrali gorški dijaki v proslavo 50 letnice vstoličenja 13 K 16 vin. — Smrt prestolonaslednika nadvojvode Franc Ferdinanda je tudi za »Slovensko Stražo« velik udarec. Prekinjene so bile velike slavnosti, ki bi ji donesle znatne dohodke, zato se tembolj nujno obrača do vseh domoljubnih posameznikov, da ji s številnimi darovi in zbirkami pomagajo pokriti izostanek.

Nepristranska priča o demonstracijah nemških nacionalcev. »Arbeiterwille« je objavil dopis, poslan od njegovih zaupnikov-železničarjev na celovškem kolodvoru, v katerem se pojasnjuje, da je nemškonacionalno uradništvo na kolodvoru tisto, ki je povzročilo demonstracije. Že ob prihodu sedanjega nadzornika Wrzaka, piše »Arbeiterwille«, so si ti uradniki odeli plašč narodne nevarnosti, ker so vedeli, da je Wrzak nepristransk predstojnik in bodo ti uradniki morali zopet opravljati službo, za katero so plačani. Zato se je začelo hujskanje v občinskem svetu, kjer se je pravi voditelj sicer iz strahopetnosti potuhnil in pustil druge govoriti. V »Freie Stimmen« pa so hujskali »uradniki z okrašenim ovratnikom«, čeravno stojijo sicer ti gospodje pred svojim predstojnikom kakor politični pudelniki. Lenuharjenja je konec! Red je na kolodvoru, zato hujskajo uradniki! Uradniki so v »Freie Stimmen« pisali zoper trojezične napise na vlakih, uradniki so spravili na dan ustmeno odredbo železniškega ministra! Ko so nacionalci na kolodvoru demonstrirali, se je za njimi muzal uradnik z rdečo čepico, ki sicer podnevi pred nadzornikom takorekoč po trebuhu plazi, in si je samega veselja nad mačjo godbo mel roke! — To pripoveduje »Arbeiterwille« in dokazuje, da so nemškonacionalni uradniki na Koroškem tisti, ki dajejo Volksratu informacije in kršijo tako uradno tajnost! Oblast torej vé, kje mora začeti pometati, da bo red in mir!

»Die Tschechengräfin.« »Tschechengräfin« imenujejo »Freie Stimmen« od 17. t. m. blagopokojno soprogo bivšega našega prestolonaslednika Franca Ferdinanda, vojvodinjo Hohenberg! Gospodje okrog »Freie Stimmen« so padli očitno iz vloge! Pred par dnevi še so simulirali strahovito žalost nad tragično smrtjo prestolonaslednika in njegove soproge in se niso mogli zadosti naježiti nad tem, da žalujemo tudi Slovenci. Komaj pa so oveneli venci na grobu pokojnih, pa že na ta surov način, ki kaže vsako pomanjkanje resnične pietete, žalijo spomin te plemenite, visoke dame. So res pravi kavalirji g. Lackner et consortes!

Preiskave v Gorici. Policija je izvršila v Gorici hišne preiskave pri raznih tamošnjih narodnih društvih.

Industrijalec Puch. Graški veleindustrijalec za kolesa, avtomobile itd., g. Puch je nagloma umrl v Zagrebu. Rajni je bil rodom Slovenec od št. Lovrenca v Slovenskih goricah.

Hitite, pomagajte si k sreči s takojšnjim naročilom turške srečke! Žrebanje se vrši že dne 1. avgusta, in kdor ne hiti, zamudi

priliko, v srečnem slučaju postati tega dne bogataš s 400.000 franki. — Pojasnila daje in naročila sprejema glasom današnjega oglasa za »Slovensko Stražo« gospod Valentin Urbančič, Ljubljana 7.

Bekštanj. (Po vojski.) Kaj sedaj? Nasprotniki so delali z gospodarskim pritiskom in denarjem. Miljonar Wietgenstein, ki je šele pred kratkim kupil Dietrichsteinsko posestvo (pravijo, da je žid!), je podaril za volitve 200 K, brnška luteranska firma menda 300 K, koliko »Südmark«, se ne ve. Zato so tudi beljaški fijakarji kar švigali sem in tja ter vozili nezavedne, zapeljane in odvisne volilce. Kar se nam poroča iz Brnce, je naravnost škandal. Tam se je naznanilo tovarniškemu delavcem dan pred volitvijo, da imajo drugi dan prosto tisti, ki smejo voliti, in da se jim izplača celi »šiht«. Zjutraj se jim je dalo listke, potem pa hajd na vozove v Malošče! Tam so oddali glasove pod strogo kontrolo navzočih hajlovcev, potem pa spet domov po druge »sužnje«, ker drugega kot sužnji ti delavci res niso. Tako se je oskrbnik, privandran pruski luteranec Schoch vozil najmanj desetkrat med Brnco in Maloščami, dokler ni ršpavil na volišče zadnje žrtve, napol pijanega kmeta, ki voli v prvem razredu! Ko je dan po volitvi prišla neka žena v fabriko po iverje (odpadke od oklesanega lesa), se ji je reklo: »Ta črni nič nedobijo! Neka ugledega gostilničarja so lovili s tem, da so pol leta v obilnem številu zahajali k njemu. Ker se jim pa moč ni vdal, ampak je ostal, kar je bil njegov pokojni oče, značajan katoliški Slovenec, so ga začeli pri vsaki priložnosti nesramno napadati in nobenega prejšnjih »prijateljev« ni več k njemu. Kaj sledi iz tega za nas? Je pač jasno. Ker naši kmetje, gostilničarji, obrtniki, rokodelci in delavci trpe radi tega, ker so naši, ker so zvesti naši katoliško slovenski pravdi, zato tirja naturna in božja ljubezen do naše lastne svete stvari, da jih ne nehamo trpeti. Kdor nasprotno trdi, o njem pač veljajo besede sv. pisma: »Kdor pa za svoje ne skrbi, je vero zatajil in je hujši od nevernika!«

Tolsti vrh - Guštanj. (Abstinenčno gibanje.) To nam pa ni žal, da smo šli zadnjič k Osetu v Tolsti vrh; tako se še danes pogovarjajo tisti, ki so bili na zborovanju »Svete Vojske« pri Osetu. — In kako bi tudi ne, saj takega govora še nikdar nodeden tu blizu ni slišal. Polna dvorana občinstva je mirno poslušala izvrstni govor g. Puharja iz Ljubljane, ki je tako temeljito razložil posledice pijančevanja, da so vsem brez razlike stale solze v očeh. Koliko sto in tisoč nesreč se zgodi radi pijančevanja! Pogledmo v bolnišnice, norišnice, jetnišnice, sirotišnice, prisilne delavnice itd., povsod so ti siromaki večinoma prišli noter le radi pijančevanja. Koliko tisoč ljudi je nesrečnih le radi pijače, ker so jo nezmerno uživali. Koliko kmetij je prodanih, koliko beračev, samomorilcev in drugih nesrečnežev, ki jih je zapeljal alkohol v nesrečo, brezup. Ali ni že skrajni čas, da se začne delati proti nesrečnemu alkoholu, vražjemu »lumpanju«. — Tudi gostilničarju ni nič prijetnega, če pivec kriči in razgraja po gostilni, ker je v nevarnosti za poštene mirne goste in včasih tudi za svoje in drugih življenje. — Kdo gre rad v gostilno, kjer je pijana druhal? Kateremu treznemu človeku se ne gabi pijan človek, ki ne more obvladati samega sebe in se obnaša tako, da ga v treznosti polije rdečica. Če že za sedaj ni upanja za pridobivanje abstinentov, naj se vsaj dela med ljudstvom za boj proti pijančevanju, na delo za treznost in zmernost! — Taka zborovanja so za sedanji čas še najvažnejša, saj le trezen narod se more gospodarsko osamosvojiti, in kdor »dobro stoji«, ima tudi moč proti narodnemu in brezverskemu sovražniku. Le tam ima nemškutarija, štafercijanstvo veljavo, kjer se slovensko ljudstvo zastruplja z žganjem in splošnim pijančevanjem. — Abstinenca, treznost je prvi korak k sreči in blagostanju in narodno-katoliški zmagi! — Tolstovrški.

Bekštajn. (Serbenfreund.) Neki učitelj v tukajšnji občini je pred volitvami zabilil poštenemu našemu kmetu v obraz: »Sie sind ein Serbenfreund!« in še nekaj drugih sličnih očitkov. Po vsej pravici užaljeni našinec toži pri sodnji, toda beljaški sodnik odkloni tožbo, češ ni vredno, ni nič na tem! Našinec išče za pritožbo na viš-

jo inštanco odvetnika, a tudi ta — dr. Klemenčič — odkloni zastopstvo! Kje pa naj potem naši ljudje še iščejo pravice? Našo pošteno katoliško stranko se spravlja v zvezo s srbsko iredento in če se hočemo tega peklenškega očitka braniti, nas c. kr. sodnija noče slišati, med tem ko nasprotniki nemo-teno naprej hujskajo ljudstvo, da so »bindišarji« Ferdinanda ubili! Ne, ne bomo molčali, posebno v tem slučaju ne! Hudobija nasprotnikov je dosegla vrhunec. Več je ne prenesemo! (To niso strankarji, to je navadna »banda«, kakor se je izrazil poslanec Jarc na taboru v Št. Jakobu. Do takih huj-skačev bodimo neprizanesljivi! Op. ured.)

Grebinski kloster. V 24. številki časopisa »Mir« je bil objavljen dopis z mojim podpisom; v dotičnem dopisu sem na dveh slučajih iz moje fare na podlagi navedenih dejstev dokazal, da se pri ravnanju z nemškimi in slovenskimi bolniki v deželni bolnišnici rabi dvojna mera, da ste saj ti dve ženski kot Slovenki bili zaničevani in da se je kmetici M. S. za postrežbo več zaračunilo, kakor bi bilo po tarifu dovoljeno. Da bo ta dopis našel odmev od prizadete strani, sem pričakoval; toda da se bo ravnalo po načelu »si fecisti, nega« (kar si storil, utaji) in da bom v dotičnem dopisu deželnega odbora v »Klagenfurter Zeitung« in v »Kärntner Tagblattu« kot lažnik naveden, na to nisem bil pripravljen. Imel sem štirinajstdnevni dopust, s katerega sem se 11. t. m. vrnil. Doma sem našel izrezek iz »Klagenfurter Zeitung« in danes, 12. t. m., sem sprejel enako se glaseči izrezek iz »Kärntner Tagblattu«. Včeraj (12. julija) sem dal k sebi poklicati moža dose-daj še bolehnega kmetice M. S. in danes (13. julija) je dotična kmetica nepoklicana sama prišla k meni. Kmetice M. R. mi ni bilo treba poklicati, ker to, kar sem o nji v 24. številki »Mira« objavil, sem od nje 11. aprila 1914 v njeni hiši v navzočnosti njenega moža na lastna ušesa slišal in na lastne oči videl, kar morem vselej s prisego potrditi; slišal sem namreč, kako je tožila radi grdega ravnanja v bolnišnici ravno zavoljo tega, ker je Slovenka; videl pa sem, da si je z obema rokama zakrila obraz in je ihtela kot majhen otrok. To je, slavni deželni odbor, **neovrgljivo dejstvo!** K temu še navedem sledeče: Včeraj (12. julija) se je moja dekla slučajno sešla v Grebinju z dotično kmetico, ki se je med raznim pogovorom izrekla pred mojo deklo: »V celovškem špitalu ravnajo posebno strež-nice (vahtarce) s Slovencem tako, kakor bi Slovenec ne bil nič vreden. Bog pomagaj temu, ki mora noter iti.« To je zopet **dejstvo!** Moram sedaj omeniti, da sem se v prvem razburjenju, ko sem videl pred seboj kmetico kot podobo žalosti, odločil, da ta slučaj objavim. Toda mislil sem si »einmal ist einmal« in javnost o tem »človeškem« ravnanju s kmetico M. R. nič ni izvedela. Ko pa mi je pri obedu na Telovo moj ključar P. S. na vprašanje, kako gre njegovi ženi, razlagal, kaj je ona zato, ker je Slovenka, v deželni bolnišnici pretrpela, in ker je kot naročnik »Mira« to ravnanje v »Miru« sam hotel objaviti, sem ta posel jaz prevzel. Kar je bilo objavljeno v 24. številki »Mira« radi njegove žene, mi je njen mož v priči grebinskega gospoda župnika v župnijski pisarni napovedal, kar sem si takoj s svinčnikom na papir zabeležil. Ta ključar je bil še od nas obeh župnikov opozorjen, da naj pove le čisto resnico, ker ta zadeva more imeti posledice. Včeraj pa, ko sem ga glede izjave deželnega odbora vprašal, ali vztraja na svojih prvotnih podatkih, je odgovoril odločno: »da« in je še marsikaj dopolnil; radi denarja je pa dejal, da ni izključeno, da je mogla njegova grozno zbegana žena kje v Celovcu nekaj denarja izgubiti in da je v resnici domov namesto 45 K le 12 kron prinesla,

tedaj da bi bilo predstojništvo bolnišnice za pet dni postrežbe zaračunilo 42 K. Toda o tem še pozneje. Ključar mi je dejal, da se menda tudi z drugimi bolniki preveč humano (počloveško) v bolnišnici ne ravna, ker je sam tam slišal, kako je neki uslužbenec bolnišnice same (lepo oblečen mož) nekemu zdravniku rekel: »Mit groben Worten werden sie die Kranken nicht heilen!« Njegova žena mi je danes izjavila, da ji je bilo sicer hudo, ko so ji dajali v želodec cev, toda hujše je bilo, ker jo je med to operacijo zdravnik s pestjo neusmiljeno v obe čeljusti **udaril**, najhujše pa so bile zraven besede: »Ist halt eine windische Baben«; besede pa: »dum«, »Tocker« je slišala večkrat med to operacijo. Zdelana, zmerjana, je ta uboga žrtev pravila dvema strežnicama dobesedno: »Ali smo mi Slovenci tako zavrženi, da so Nemke modrejše kakor mi Slovenke, morda je nemški denar več vreden kakor slovenski?« — Bolnica je bila pripravljena ostati tam vsaj 12 dni, da bi zdravniki spoznali njeno bolezen, toda nečloveško ravnanje jo je v petih dneh naglalo iz bolnišnice. In šla je iz bolnišnice bolj bolna kakor noter. Ko je šla po ostali prej položeni denar k blagajni, je bila tako izmučena, da ni vedela prav, kaj se ž njo godi, to pa gotovo vé, da je od blagajne sprejeti denar stisnila v pest in tik pred bolnišnico zavezala v ruto z računom vred, ne da bi denar natanko preštela; in ko je prišla domov, je njen mož ta denar iz ročnega kovčega (torbe) vzel in našel le 12 K; — za vožnjo iz Celovca domov je imela kmetica posebni denar. Njenemu možu se pa račun in domov prinešena mala vsota denarja ni zdela prav in je račun poslal omoženi hčeri M. N. v Hüttenbergu, da bi ona v bolnišnici poizkusila dobiti nazaj, kar se je po njegovem mnenju preveč plačalo. Vse tukaj navedeno so dejstva, ker sta oba soproga pripravljena vse to tudi pred sodnijo pod prisego izjaviti. — Pisal sem danes zgoraj omenjeni hčeri M. N. za račun, če ga ima v roki, in mislil sem šele potem moj prvi dopis zagovarjati, toda ko sem že v dveh ali morda več časniki prijet (tudi v »Freie Stimmen« seveda. Op. ured.), zato takoj, kar vem neovrgljivo, objavljam. Če bi se račun s prinešenim denarjem ne ujemal, če je bolnica nekje vendar nekaj denarja izgubila, pade krivda na nečloveško ravnanje ž njo v bolnišnici, ki jo je popolnoma zbegalo. Radi tega ravnanja z bolnico sta tudi oba zakonska materijelno oškodovana. Ravnalo se je tedaj z obema bolnicama neusmiljeno, ker ste obe Slovenki, in to je punktum saliens. Hic Rhodus, hic salta. — Kloster, 13. julija 1914. — Jakob Kindlman, župnik.

Iz Globasnice na Koroškem. V številki 20. z dne 28. junija se nahaja v »Štajercu« neki dopis, kateri se peča na neolikani in surov način z mojo osebo. V tem dopisu se sumniči, kakor da naš vodovodni račun ne bi bil v redu. Jaz na ta dopis nisem nameral odgovoriti, ker smatram pod svojo častjo, da bi se z listom, kakor je »Štajerc«, sploh pečal. Vendar pa hočem po nasvetu svojih prijateljev stvar nekoliko pojasniti, da se uvidi, s kakim zaktnim in hinavskim namenom je oni članek pisan, in na kateri stopnji stoji »Štajerc« in njegov dopisnik. Tedaj k stvari! Dopisun bi moral prvič vedeti, da pri stavbi vodovoda ni imel opravi-ti občinski odbor, ampak stavbeni komite, in v istem komiteju je bil tudi eden izmed vaše stranke. Proračun je bil sklenjen, preden se je vodovod pričel delati. Vendar se je moral pa projekt izpremeniti in sicer na zahtevo predstojnika melioracijskega urada, gosp. nadinženerja Putza, kateri je to smatral za potrebno in ker stari projekt ni ustrezal tehničnim zahtevam. To ve dobro vaš zastopnik v komiteju in tudi cela vaša stranka. Zaraditega stoji končni račun drugače in nekoliko više, kakor se je delo od-dalo. Definitivno bo račun sklenjen, kakor hitro se bo rešila prošnja, katero smo vložili

na ministrstvo. Računi ležijo vsakemu inter-tesentu ob uradnih dnevih na vpogled, ker nam se ni treba nikogar bati, ne tako, kakor vi z vašim računom v Šmohorju, pri katerem je morala c. kr. žendarmerija po-sredovati. Na vaše surove in neolikane opazke nečem odgovarjati in tudi ne tožiti, ker bi bila to za vas prevelika čast in ker se mi smili vaša krava. Taki dopisniki, ka-teri pometajo vedno pred tujimi vratmi in ne vidijo vagona smeti pred in v lastni hiši, označijo docela sebe in tudi svoj list. Dober tek! — Ferdo Kraiger, župan.

Velikovec. (Nemški protestni shod), katerega je koroško »Nemško društvo« zadnjo soboto dne 18. t. m. zvečer v tukajšnji mestni telovadnici priredilo, se je klavrno obnesel. Z velikimi lepaki so teden dni vabili na ta shod zoper »Slavisierungsbestrebungen«, ali po natančnem štetju je bilo na shodu samo 122 oseb navzočih. Celo dva najimovitejša trgovca se nista odzvala vabilu. Mestni trgovci in obrtniki, ki veči-noma živijo od slovenske okolice, so sili vednega šuntanja zoper slovensko prebi-valstvo, katero vprizarjajo navadno ljudje, ki svojo zagotovljeno plačo v davkarji do-bivajo in ne poznajo težave življenja. Kot go-vorniki so nastopili celovski dr. Pflanzl, potem znana poturica posestnik Glanč-nik iz Št. Štefana, ki, kakor kaže potreba, zdaj nastopa kot zastopnik koroških Slo-vencev, zdaj zopet kot velik Nemec, ki pre-kaša v zagrizenosti najhujšega Velenemca. O Zepej, kako si smešen Tretji go-vornik je bil od vere odpadli in zdaj oženjeni bivši katoliški duhoven **Keuschnig**. Shoda se je udeležil tudi nemški kate-het g. Almer; nahajal se je pač v lepi družbi! Po shodu so na trgu zapeli še »Die Wacht am Rhein«, in smešne komedije je bilo konec!

Št. Lenart pri sedmih studencih. (Vlo-mi) se v naši fari strašno množijo. Pre-tekli teden so neznani uzmoviči vlomili kar na štirih krajih. V enem slučaju so pozvali policijskega psa iz Št. Vida, a je mogel sle-diti le do postajice. Tat se je odpeljal z vlakom. Dosedaj se ni še posrečilo orožni-kom, ujeti kakega »šelma«. — Širi se tudi huda svinjska kuga, ki je že marsikatero žrtev pobrala iz naših hlevov.

Železna Kapla. Za »Slovensko Stražo« se je v hotelu Gregorhof, ob priložnosti nove maše č. g. Iv. Sadolškega nabralo 53 K. Da se je moglo toliko nabrati, se je treba po-sebno zahvaliti gdčni Marici Prušnik, ki je tudi zdaj kakor že tolikokrat pri podobnih priložnostih pogumno beračila z nabiralni-kom. Bog daj nam le več takih zavednih in požrtvovalnih deklet! Hvala gre tudi hr-vatskim letoviščarjem dotičnega hotela, ki so z velikimi darovi pokazali svojo vzorno narodno slovansko zavest in požrtvoval-nost.

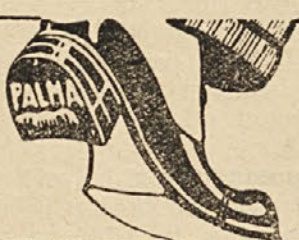
Kokje pri Dobrlivasi. (Cerkvena slavnost.) Minulo nedeljo, na god sv. Mohorja in Fortunata, so mil. g. prošt iz Dobrlivasi v naši cerkvi med gromenjem moznarjev slovesno blagoslovili tri prenov-ljene oltarje. K tej izredni slavnosti je prihi-telo k naši prijazni cerkvi mnogo njenih prijateljev od blizu in od daleč. Celo iz daljnega Pliberka je prišel naš rojak go-spod Franc Reš, rojen Kokjan, da še enkrat pred smrtjo, kakor je sam rekel, vidi svojo ljubljeno rojstno cerkvo v praznični obleki. Prenovljenje oltarjev je delo našega umetnika gospoda Martina Lubeja iz Pliberka (Golešovega naslednika). Izvršil je to svoje delo v našo največjo zadovoljnost. Zato smatramo tudi za svojo dolžnost, da ga vsem bralcem »Mira« kar najtopleje pri-poročamo. Kokjani so sedaj lahko ponosni

Steckenpferd- hilfsmitteln milo

stej ko prej neutrno za racionalno oskrbo polti in lepote. Vsakdanja priznalna pisma. Po 80 h se dobi povsod.

PALMA

neporušni
kavčukov podpetnik

na svojo cerkvico, ki je najlepša podružnica v celi fari. — Tem potom pa moramo izreči tudi svojo najsrčnejšo zahvalo našima vrlima cerkvenima ključarjema Jož. Star-mušu in Ign. Cundru, ki sta se toliko trudila za prenovljenje oltarjev in nista prej odnehala, dokler se jima ni izpolnila ta njuna srčna želja. Čast in hvala pa tudi vsem plemenitim kokjiškim kmetom, ki so, četudi težko, a kljub temu radi vsak po svojih močeh prispevali, da so se mogli pokriti stroški prenovljenja oltarjev. Taka požrtvovalnost je tem bolj hvalevredna, čim redkeje se najde v današnjem v verskem oziru tako mrzlem času. Naj jim bosta zato vneto priprošnjaka sv. Mohor in Fortunat.

Borovlje. Saj pravimo! Kamor vtaknejo naše nemškutarske glave nos, začne smrde-ti! Lumparij, ki so jih uganjali že stebri »nemških« Borovelj, kar ne moremo po-zabiti. Stara rihta nikoli ni dobra pogreta. »Grazer Tagblatt« ali kakor ji že pravijo, »Graška Urša«, je spustila dolgo lamentaci-jo, polno solz iz strahu pred Kranjci, ki vedno vdirajo preko Karavank. Gospoda naj se le spomni: Kranjci so veseli, da se skozi Karavanke ne vidi, da jim ni treba gledati borovškega nemškutarskega teatra; kaj pamet-nega bi se tu ne naučili. Dopisnik v »Urši« se zaleti najprvo v neko osebo, kateri očita radi goljufije prestano kazen. Ta gospod nam ni znan, zato pa se čudimo, zakaj ne stoji tu ime domače zgodovine — Hess! Wa-rum denn in die Ferne schweifen? Ali ima dopisnik tako slabo maslo na glavi, da so mu že ušli spomini na preiskave radi »Man-licher-Schönauer«? Mi bomo o tem še govo-rili; po Borovljah nekateri jeziki nočejo utihniti, mogoče se stvar še enkrat spravi na dan. Pa ubogi »Wirtschaftsverein«, ki daje gospodom toliko skrbi! Hvala dopisni-ku za odkritost! Če bi namreč pisali mi, kakšna polomija preti tej zadrugi, bi se nas takoj označilo kot lažnjake in bogve kaj še. Torej smo na jasnem: »Wirtschaftsverein — Südmark — Große Opfer — Tiefstand — die bedenklichsten Folgen.« Treba le še, da za-stor pade in komedija je končana! Dopisnik se trudi dobiti tolažbo v tem, da se je pri reviziji izkazal pri neki drugi borovški za-drugi značen pogrešek. Prihranil bi nam vprašanje in dvome, ko bi povedal sam, ali se je zgodilo to pri puškarski zadrugi ali mogoče pri »Rosentalerkasse«; drugod bi zastonj iskali tak nered. Ako bi bil dopisnik »Graške Urše« pošten, bi poročal sam res-nico ter nam prihranil delo, mogoče bi bila tako njegova vest nekoliko manj kosmata. Hudo ga bode v oči tudi razširjanje puškar-skega podjetja Peter Wernig. Čudno, da iz svojega polomljenega kota v svoji zabitosti še opazi tak napredek. Pa to menda ne iz-vira iz ljubezni do tvrde? Svetujemo do-pisniku in njegovim pajdašem, naj nas Slo-vence pustijo pri miru, sicer smo primorani, posvetiti tudi v temnejše kotičke. Ako veli-kim glavam že resni časi ne razvedrijo me-glenih možganov, naj si jih, če so že tako zakajeni, okrtajo z omovcem.

Najstarejša eksportna
tvrda ur, zlatnine in
srebrnine

F. ČUDEN
Ljubljana 228
Prešernova
ulica 1
pošlje brezplačno vsa-
kemu svoj

VELIKI CENIK.

Lastna tovarna ur v Švici.
Letno se razpošlje več tisoč ur na vse strani sveta.

Glasnik Slov. kršč. socialne zveze. Društvena naznanila.

Romarski vlak na Sv. Višarje. V nede-ljo, dne 26. julija, ob 9. uri 50 minut vozi po-sebni vlak na Sv. Višarje iz Spodnjega Drav-berga. Vseh udeležencev bo okrog 500. Vsi udeleženci se nujno prosijo, da vstopijo na-tančno na tisti postaji, kjer so se javili. Kar-

te se na postajah ne bodo dobile. V Spod-njem Dravbergu bo zastopnik Zveze Jožef Vajncerl čakal romarje in spremljal vlak. Na Sv. Višarjah bo govoril č. g. kanonik Umnik. — Slov. kršč.-soc. zveza.

Dve veliki skupščini. Dne 2. avgusta priredi S. K. S. Z. dve veliki skupščini na Strmecu pri Lipi in pri Sv. Križu nad Spod-njim Dravbergom. Spored za Strmec: Ob 9. uri je slovesna sveta maša s pridigo. (Pri-diguje dr. Lambert Ehrlich: V spomin pre-tresljive smrti prestolonaslednika Franca Ferdinanda.) Po cerkvenem opraviu je ve-lik ljudski shod pred cerkvijo. Govori: 1. g. Franc Zeichen: Ljubezen Slovencev do Av-strije. 2. G. Franc Krigl: Pomen slov. kršč.-soc. zveze. — Točno opoldne bo cela pri-re-ditev končana. Vabimo Slovence iz cele oko-lice (Dvor, Kostanje, Domačale, Skočidol, Po-dravlje, Lipa, Rožek, Vrba). Pridite in izka-žite svojo ljubezen do velike naše domovine, do Avstrije. — Spored za Sv. Križ: Predpol-dne bodo sv. maše, in sicer bo zadnja maša ob 10. uri s pridigo. Po cerkvenem opraviu bo velik shod pred cerkvijo pod lipo. Govo-ri-la bosta č. g. Franc Smodej (Umor presto-lonaslednika in verni Slovenci) in dr. Val. Rožič (Spomin na ustoličenje koroških voj-vod). Zveza vabi vse okoliške Slovence na veliko udeležbo. — Pozivljamo nadalje naše ljudstvo, naj sprejme ta dan sv. zakramente v zadoščenje za strašen zločin v Sarajevu. Na Strmecu in pri Sv. Križu bo priložnost za spovedovanje.

V nedeljo, dne 26. julija, vsi v št. Janž! Slovenska kršč.-soc. zveza priredi v nedeljo, 26. jul., skupno z izobraževalnim društvom v št. Janžu veliko slavlje. Blagoslovila se bo nova društvena zastava, pod katero se bodo zbirali naši vrlji, pošteni Rožani v št. Janžu, Podsinjivasi in okolici. Predpoldne ob de-veti uri bo slovesna sveta maša. Pridigo bo imel dr. Lambert Ehrlich. Po pridigi se bla-goslovi zastava. Po cerkvenem opraviu bo shod v št. Janžu v gostilni Činkovič. Govo-ri-l bo g. dr. Valentin Rožič: O ljubezni Slo-vencev do Avstrije in o umoru prestolona-slednika. Ako bo dopuščal čas, bo nastopil še drugi govornik. Popoldne bo tombola in ljudska veselica. Za tombolo je pripravlje-nih veliko koristnih dobitev. Prva tom-bola bo trimesečni mrjasec najboljši kranj-ske pasme. Rožani! Pridite v velikem šte-vilu!

Prevalje. V nedeljo, dne 2. avgusta, ima slovensko delavsko društvo po prvi maši mesečno zborovanje s predavanjem, na ka-tero prav uljudno vabi vse ude. Tudi udje strokovne zveze lahko plačajo članarino.

Malošče. Katol. slov. izobraževalno dru-štvo za štebenjsko faro vabi tem potom k društveni veselici, ki se bo vršila dne 2. av-gusta, popoldne ob štirih v Motličevi gostil-ni v Maloščah. Prišel bo govornik iz Celov-ca. Na sporedu je tudi majhna tombola; šte-vilke za tombolo se oddajajo tudi že v pred-prodaji. Uprizoril se bo tudi majhen šaljev prizor. Med veselico bodo godli naši mladi tamburaši. Vsi prijatelji našega mladega društva in tudi drugi, ki želijo par ur pri-jetne zabave, naj prihitijo 2. avgusta v Ma-lošče!

Št. Lipš. Tukajšnje slovensko izobraže-valno priredi v nedeljo, dne 2. avgusta, po-poldne ob 4. uri pri Železniku v Kršnivasi shod. K udeležbi vabi odbor.

Agrarno - političen tečaj za odbornike kmetijskih društev, preč. duhovščino, gg. učitelje in učiteljice ter vse, ki se za zgorajš-nje predmete zanimajo, priredi »Slov. kršč.-sov. zveza« v »Ljudskem domu« v Ljubljani od 3. do vštete 7. avgusta t. l. Tečaj je ve-like važnosti, zato je pričakovati obilne ude-ležbe. Priglasiti se je takoj na na-slov: Slov. kršč. - soc. zveza v Ljubljani. Udeležencem, ki želijo, pre-skrbi Zveza hrano in prenočišče proti dnevni odškodnini 3 K, za vse dni skupaj z vstop-nino vred pa 15 K. Denar za hrano in preno-čišče je treba poslati naprej obenem s pri-javo. Kdor ne reflektira na to, da se mu pre-skrbi hrana in prenočišče, plača za ves čas 1 K vstopnine, nakar dobi izkaznico. Za te-čaj so pripravljena tako odlična predavanja in načrti, da bi vsaka župnija morala po-slati na ta tečaj vsaj eno ali več oseb, delu-jočih v naših izobraževalnih in gospodar-skih organizacijah. Prosimo zato takojšnjih

mногоštevilnih priglasil. — Odbor »Sloven-ske kršč.-soc. zveze«.

Književnost.

Narodne igre je začela izdajati »Sloven-ska Straža« v Ljubljani. Prvi zvezek je rav-nokar izšel in obsega: »Vmeščenje Valuka« za gorotanskega kneza in vojvodo pri Gospe Sveti na Koroškem okoli leta 620. po Kr. roj-stvu s staroslovenskim poganskim obred-nim praznikom, in »Štempihar«, zgodovin-ski igrokaz v treh dejanjih. Uprizoritev obeh iger je dovoljena, ako se kupi prvega zvezka vsaj 12 izvodov. Naročajte prvi zvezek »Na-rodnih iger«, pripravite se za jesensko se-zono na naših odrih. Prvi zvezek velja samo 80 vin., po pošti 10 vin. več, in se dobi samo pri »Slov. Straži« v Ljubljani.

Sreča in bogastvo ni toliko vredno kot telo, ki ne občuti nikakih bolečin. To občutijo posebno tisti, ki trpe revmatične, protinske in nevralgične bolečine, bodenje, trganje, bolečine v ledjih (Hexenschuß), po-dagro, išias itd. Tem ljudem povemo, da mnogi zdrav-niki proti takim bolečinam rabijo Fellerjev rastlinski esenčni fluid z znamko »Elza-fluid« in ga priporočajo. 12 steklenic tega že dolgo preizkušenega domačega zdravila razpošilja franko za 5 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatr št. 67 (Hrvaško), kjer se ob-enem lahko naroči staro preizkušeno lahno in gotovo delujoče odvajalno sredstvo Fellerjeve rabarbarske kroglice z znamko »Elza kroglice«, 6 škatlic za 4 K.

Sposobne zastopnike, dobro vpeljane, za obisk zasebnikov, sprejme proti visoki proviziji svetovno-znana tvornica sukna. Ponudbe na naslov: Mnih. Hradišče, Češko, poštni predal št. 11.

Kajža z inventarjem vred, v vernberški občini, je na prodaj za 6000 kron zaradi družinskih razmer. 1000 kron lahko ostane vknjiženih. Več pove Jos. Lesjak, obč. tajnik v Vernbergu, p. Podravlje, Koroško.

Loterijske številke:

Dunaj, 18. julija 1914: 23, 73, 79, 19, 69.
Trst, 15. julija 1914: 71, 75, 50, 87, 20.

Tržne cene v Celovcu

16. julija 1914 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg				80 litrov (biren)	
	od		do		K	v
	K	v	K	v		
Pšenica	—	—	—	—	—	—
Rž	21	67	22	68	13	—
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	25	40	28	20	13	—
Oves	17	68	18	52	6	30
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	35	14	22	—
Turščica	—	—	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—	—	—
Fižola, rdeča	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	—	—	—	—	—	—
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	4	80	6	—	—	—
„ kisló	4	—	5	—	—	—
Slama	5	—	6	50	—	—
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	26	—	—
Smetana, 1 „	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje) . . . 1 kg	2	80	3	20	—	—
Sur. maslo (putar), 1 „	2	60	4	—	—	—
Slanina (špeh), pov. 1 „	2	10	2	30	—	—
„ sur. 1 „	1	90	2	10	—	—
Svinjska mast . . . 1 „	2	20	2	40	—	—
Jajca, 1 par	—	16	—	20	—	—
Piščeta, 1 par	2	80	3	60	—	—
Race	—	—	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	2	70	3	20	—	—
30 „ „ mehka, 1 „	2	50	3	—	—	—
Živina	Počrez		100 kilogr.		Prignalo	Prodalo
			živa	zaklana		
	od	do	od	do		
v kronah						
Konji	—	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	—	—
Voli, pitani	—	—	92	—	1	1
„ za vožnjo	366	450	—	—	11	4
Junci	—	—	—	—	1	—
Krave	310	480	70	74	30	20
Telice	320	—	—	—	2	2
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—
Praseta, plemena	18	56	—	—	240	200
Ovce	—	—	—	—	—	—
Koze	—	—	—	—	—	—

Učenca z vso oskrbo in hrano sprejme takoj **Em. Waidbacher**, pasar, zla-tar in srebrar v Celovcu, Burggasse št. 12. Slovenec z dežele ima prednost.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

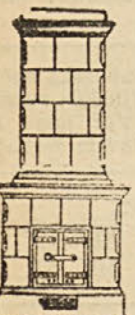
Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

ORGLE

še prav dobre za kako podružno cerkev,
se takoj po ceni **prodajo**. Več pove **cerkveno predstojništvo v Skočidolu**, pošta Podravlje (Föderlach), Koroško.

Lepa kmetija

tik farne cerkve in trirazredne šole s približno 30 orali zemljišča in dvema lepima sadnima vrtoma, vse v ravni legi, se z živim in mrtvim pohištvom pod zelo ugodnimi pogoji takoj **proda**. — Pojasnila daje **Jernej Pihler v Skočidolu**, pošta Podravlje (Föderlach), Kor.

J. WIESAUER
lončar v Celovcu
Živinski trg št. 9
priporoča peči, štedilnike, stenske obklade, kuhinjske posode.
Točna izvršitev vsakovrstne poprave.

V nadarbinskem gozdu v Slov. Plajberku se bo dne **28. julija 1914** ob **9. uri dopoldne** na dražbi prodalo

970 fm lesa

Natančnejši podatki se zvedo v župnišču v Slov. Plajberku.

Nadarbinsko predstojništvo v Slov. Plajberku.

U zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu
je nanovo izšla knjiga:
Življenje svetnikov in svetnic božjih.
Spisala dr. J. Rogač in M. Torkar.
Dva dela, druga izdaja.
Cena: Mehko vez. K 8.—, za družnike K 6.—, po pošti franko K 1.— več. — V dva dela trdo vez. z usnatim hrbtom K 12.—, za družnike K 8.—80, po pošti franko K 1.— več.

Sirup s sidrom Sarsaparillae compos.
Zdravilo za čiščenje krvi. Steklenica K 3.60 in 7.50.

LINIMENT S SIDROM capsici compos.
Nadomestilo za Pain-Expeller s sidrom
Bolečine odpravljajoče mazilo.
pri prehlajenju, revmatizmu, protinu itd. itd. — Steklenica K — 80, 1.40 in 2.—.

ŽVEPLENO MAZILO S SIDROM
lajša srbenje pri lišajih itd. — Lonček K 1.—

Dobiva se skoro v vseh lekarnah ali naravnost v
Dr. Richterjevi lekarni „Pri zlatem levu“
Praga I, Elizabetina cesta 5.

Absolutno zajamčeno pristno vino.

Kmetijsko društvo v Vipavi na Kranjskem oddaja vsled priporočila knezoškofijskega ordinariata pristna bela **mašna vina**, letnik 1912 po 56—60 K, letnik 1913 po 40—45 K, postavljeno kolodvor Ajdovščina. Sortirano vino rizling po 60 K, beli burgundec po 70 K, „Zelen“ po 80 K. — V zalogi je tudi **tropinsko žganje** liter po K 2.30. — Kleti nadzoruje vipavski dekan. — Sprejmejo se zanesljivi zastopniki za razprodajo.

Kmetijsko društvo v Vipavi.

Za obolele živce se kot domače zdravilo z uspehom rabi
Ganglional-čaj.

Ta čaj miri živce, odpravlja bolečine, tvori kri, zabranjuje krče, prinaša spanje, pospešuje telesno moč in poživlja ter pospešuje prebavo.
Protiv vpošiljati 3 K se dobiva ta čaj franco pri c. in kr. dvornem dobavitelju
Mr. Julij Bittner lekarnarju v Reichenau, Nižje Avstrijsko, ali pa po lekarnah.
Navodilo v štirinajstih jezikih.

JANEZ PICHLER
klobučar v Celovcu
Wienergasse št. 4
priporoča svojo veliko izbiro
moških in ženskih klobukov v vseh kakovostih in barvah po nizkih cenah. Dobra, realna postrežba.

Prva južnoštajerska vinarska zadruga v Celju.

Zadruga ima v zalogi vsakovrstna bela in rdeča zadržana pristna južnoštajerska namizna vina najboljše kakovosti po zelo nizkih cenah.

Čisto posebno pa še opozarja na **sortimentna fina vina v buteljkah**.

Zahtevajte cenike! Prepričajte se s poskušnjo! Obiščite naše kleti!

Gostilničarji! Ogibljite se brezvestnih tujih agentov, ogrskih in laških vinotrzcev in naročite vino pri domačem podjetju južnoštajerskih vinogradnikov.

Paramenti!

Mašna oblačila v preprosti in opremi, dobro blago in poceni. **Plašči** za cerkvenika in ministrante, ovratni plaščki in štole zelo ceno. **Šmizete** v različnih oblikah od 1 K naprej. — **Komplet z ovratnim trakom** od K 2.— do K 2.80, kakršen je izdelek. **Bireti** v vsakršni obsežnosti po K 3.80, K 4.—, K 4.80. **Rožaste svetilke** za večno luč za patentovani steni. Prosimo, da poizkusite, in prepričani smo, da boste stalen odjemalec **oddelka za paramente, knjigarne in trgovine** **Jožefovega društva v Celovcu**.

Vse blago iz prekuhanje, kisline proste in neobtežene svile z barvanimi nitmi.

Slovenski molitveniki, cerkvene muzikantije, tudi Hladnikove.

Vsakdo mora zadeti!

400.000 in 200.000 frankov znašajo glavni dobitki

turških srečk.

6 žrebanj vsako leto! Prihodnje žrebanje **1. avgusta**.

475.000 oziroma 375.000 kron, ozir. frankov in lir znašajo vsakoletni glavni dobitki skupine **5 oziroma 3 izbornih srečk**.

13 oziroma 9 žrebanj vsako leto! Prihodnje žrebanje **1. avgusta**.

Mesečni obrok od K 4.— naprej. — Za cenjene naročnike so določene nagrade in premije!

Pojasnila daje in naročila sprejema za „Slovensko Stražo“

Valentin Urbančič, Ljubljana 7.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Delniška glavica K 8.000.000.

Rezervni fond okroglo K 1.000.000.—.

Denarne vloge na knjižice se obrestujejo po

4 1/2 %

od dneva vloge do dneva vzdiga. Rentni davek plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavelje. Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Splitu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

po dogovoru od **4 1/2 %** naprej.